

mokslas menas literatūra

DRAUGAS

ANTROJI DALIS / 1973 METAI

SAUSIO MĖN. 6 D. / JANUARY 6, 1973

PART TWO NR. 5 (1)

Šiame numery

GAIVESNĖS FRAZELOGIJOS BELAUKIANT.
NEGALIM BŪTI ABEJINGI DABARTIES MENO SLINKČIAI — POKALBIS SU VIKTORU VIZGIRDA.

PROF. JUOZAS ERETAS LEGENDOJE IR TIKROVĖJE.

HEINRICH BOELL "JUOKAUTOJAS".

PRANO VISVYDO EILERASČIAI.

DAR APIE NERIMĄ IR BAZNYČIĄ.

JURGIO JANKAUS LAISKINĖ APYBRAIŽA

"VIENA DIENA SU KAZIU ALMENU".

NAUJI LEIDINIAI.

KULTŪRINĖ KRONIKA.

FILMŲ ĮVAIRUMAI.

SPYGLIAI IR DYGLIAI

GAIVESNĖS FRAZELOGIJOS BELAUKIANT

Lietuva ir pasaulis. Lietuva ir išeivija. Praeitis. Dabartis. Laisvė. Vergovė. Okupacija. Genocidas ir eksplotacija. Tauta ir liaudis. Valstybė. Nepriklausomybė. Kapitalizmas. Komunizmas. Menas ir laisvė. Teisingumas. Vienybė.

Visi tie žodžiai sudaro didžiąją mūsų politinio ir kai kada humanitarinio mintijimo dalį. Tai savotiškos ašys, apie kurias sukasi dažnas pokalbis. Užtenka paminti vieną iš jų sąvokų, ir tuoj pat kelios galvos pakryps, kalbėtojo pusėn. Visi laukia ko nors naujo. Protavimo mechanizmas bemačiant įjungia su Lietuva susijusių asociacijų bei faktų juostą. Samonės ekrane blykstelė nuolat girdimi, tačiau be jokių pastangų sakomi, išsireiškimai, kategoriškos premisos, nusistovėję silogizmai. Pavyzdžiui: "Sovietų Sąjunga okupavo Lietuvą; bolševikai engia lietuvius, persekioja religiją; Maskva rusina kraštą; naikina lietuviybę; Lietuva yra patekusi vergovėn". Šitoje frazėje yra daug teisybės, bet tuo pačiu daug retorinio blankumo, kadangi jos šiandien pasakomos be didesnio užsigažavimo. Joms stinga gyvybinės energijos, tam tikro romantinio patoso, kuris galėtų jaudinti ne tik mus pačius, bet ir patraukti kitų dėmesį.

Lietuvos problemų frazeologija, reikia pasakyti, nėra įvairi, nei pakankamai tiksliai. Patriotiškai lietuviai, šia tema kalbėdami, dažniausiai lieja savo sentimentus ir pasako maždaug vienodai sukurtus dalykus. Nuo mūsų atgimimo laikų devyniolikame amžiuje iki šio laiko Lietuvos laisvės idėja pagimdė tūkstančius sąvokų, asociacijų ir eilę kertinių logiškų formulų, pagal kurias sprendžiame ir dabarties uždavinius ir deklaratyviai reiškiamo šventą, nepalaužiamą nuomonę.

Juk niekas neabejoja metaforiškumu "Lietuva kenčia po okupacinio režimo batų", bet

ar kiekvienas pritaris minčiai, kad tas pasakymas skamba su ta patia įtaigia energija, kaip kad skambėdavo, sakyme, mūsų egzodo pradžioje ar tada, kai poetas galingai, vaizdžiai prabilo "Šaukiu aš tautą, GPU užguita". Žinoma, kad ne.

Frazės, kaip drabužiai ar avalynė, kad ir patvariausios kokybės, išsilaiko tik tam tikrą metų skaičių. Normaliai vartojamos praranda blizgesį, atsparumą. Žinoma, galima vienaip ar kitaip atnaujinti, bet juk ne kiekvienas jausis patogiai su apadatytais alkūnėmis ar su aplopytais pusbačiais.

Blogiausia, kai su atvėsusia frazeologija rašome svarbius straipsnius ir atsišaukimus, sakome reikšmingas, ilgas prakalbas, net nesisielodami, kad auditorijoje sėdi patirties ir mokslo užgrūdinti žmonės, kai kurie jau studijavę modernius politikos, sociologijos, psichologijos mokslus, kur skiepijamos naujos koncepsijos ir nauji dvasiniai mitai.

Išsivaduoti iš klišių nelaisvės nėra lengva. Girdime, kaip metų pradžioje "ryžtingesni" žmonės šventai pasižada atsikratyti blogų įpročių, ir kas iš to išeina... Lietuviams išeiviams, prisiekusiems iki savo mirties aukotis Lietuvai, ryžtingų rezoliucijų nepakanka. Norint, kad Lietuvos reikalas pajudėtų iš stagnacinės tamsos į šių laikų politinių bei kultūrinių arenų psichodelinį apšvietimą, reikia gaivesnių, įspūdingesnių, o gal net keistesnių idėjų. Tam, atrodo, turime jaunų protų ir akademiškai pakilių širdžių. Gal jie ir galėtų prabilti žymiai individualiau, išraiškiau, panaudodami naujausius dvasinių mokslų sprendimus.

Bolševikinė propaganda, net kultūrinėje srityje, neatsižvelgia į savo žmonių intelektą ir kartoja vis tuos pačius įkūrėjusius lozungus, tuos pačius, dažnai me-

Negalime būti abejingi dabarties meno slinkčiais

Pokalbis su

Viktoru Vizgirda

Nauji metai Čiurlionio galerijoje prasideda gerai. Taip galėtume tarti, parafrazuodami vienos knygos panašų pavadinimą ir laukdami Viktoro Vizgirdos tapybos parodos, kuri Chicagoje, Jaunimo centre, atidaroma sausio mėn. 12 d. (penktadienį) 7 val. 30 min. vak. Pamatyti galerijoje dešimtis darbų vieno iš ryškiausių mūsų tapytojų yra neeilinis įvykis čionykštėje lietuvių dailės raidoje. Ta proga norisi čia pasikalbėti su pačiu dailininku įvairiais, meną liečiančiais klausimais ir pokalbio mintimis pasidalinti su skaitytojais.

— Jūsų tapybos parodos Čiurlionio galerijoje jau beveik išvakarėse smalsūs čikagiečiai ir kaimyninių kolonijų jos lankytojai iš anksto norėtų sužinoti, kokio žanro drobių ir kiek žadate atvežti Chicago? Ar parodoje dominuos sodrusis Jūsų peizažas, ar portretas? Ar tai bus kuria nors prasme apžvalginė Jūsų kūrybos paroda, ar tik pati naujausia pastarųjų metų tapyba?

— Praėjus kiek daugiau metų, gal būtų ir laikas surengti priešmintinę parodą, arba, kaip jūs čia sakote, apžvalginę. Bet darbai yra išmėtyti po artimas ir tolimes vietas, todėl yra sunkumų sutelkti įvairių laikotarpių būdingiausius. Bet šioje mano parodoje, tarpe 42 darbų, bus vienas kitas ir iš ankstesniųjų laikotarpių palyginimui.

Keliolika portretų, atrinktų pagal galimybę, nepašalins mano parodos tematikos, nes, tapydamas žmogų, aš ir jį žiūriu lygiai kaip ir krūmą ar išsikerojusį kelmą. Ne vieną iš nutapytų gyvų būtybių galėčiau pavadinti ir natiure morte.

— Dr. Vytautas Nasvytis š. m. "Aidų" 8-tam numeryje, rašydamas apie Jūsų kūrybą, laiko slinktyje ją suskirsto į tris etapus, pastarajam priskirdamas kone visus Jūsų pragyventus metus čia Amerikoje. Jūsų meno gerbėjams būtų įdomu sužinoti, kurios buvo priežastys, sakysim, kad ir šiandieniniam etapui susiformuoti? Ar jį lėmė bendroji pasaulinio meno šiandieninė

lagingus išsireiškimus per visą savo egzistavimo laikotarpį. Veiksmas mažodžiai "mes didžiūojamės... mes kovojame... mes žengiamo apsiginklavę" tarška kiekviena proga, net iš gabijų rašytojų lūpu. Reikia tik stebėtis, kaip nuo tos tuščios puikybės nesprogsta partinių mentorų makaulės.

Toks jau bolševikų metodas — nuolat kelti vėją, kad piliečiams nekiltų savitos idėjos. Mums gi, sekti goebelsinių frazių kartojimo būdu nederą: nuo viso to juk bėgome į Vakarus. Laisvame krašte žmonių gerovė siekiama ne šukių garbinimu, bet naujų idėjų ie-

Viktoras Vizgirda

Nuotrauka K. Daugėlos

slinktis, ar Jūsų paties vidaus pasaulis? Ir kur tada ieškoti jo išraiškos šaknų?

— Žmogaus metai slenka gyvenimo vagoje su patyrimais ar užuomara. Nerimstančiam visad rūpi nauji bandymai. Viskas sukasi palikimo ir naujovių apilkoje. Menininkas negali būti abejingas dabarties meno slinkčiai ir jo likimui.

Nenoras išsižadėti savo individualybės betgi mane sulaiko nuo blaškymosi ar staigių posūkių. Tenka tad ieškoti sintezės tarp

kojimo kelių. Lengva mums savaip galvojantį oponentą įsodinti į kreivus rėmus su užrašu "naivus ir idėjiškai pakrikęs iš-eivis". Tačiau sunku nuoširdžiai, logiškai įsigilinti į susidariusią situaciją. O dar sunkiau, atstūmus trafaretinius samprotavimus į šalį, siekti naujų gairių.

Jei ten, sovietijoje, nauja, radikali mintis partijos pasitinkama su nepasitikėjimu, tai čia, laisvėje, gaivesnių sąvokų pasirodymas visuomet sukelia didesnį dėmesį ir tuo suteikia daugiau galimybių mūsų kultūrai ir laisvei palaikyti.

Pr. V.

igimtų polinkių ir dabarties naujovių, kad nebūtų prarastas praeities gyvenimas.

Kada man nesiseka drobėje, aš sudedu įrankius ir klausausi muzikos. Šių skirtingų menų kūryboje yra giminingų veiksmų, kurie padeda spręsti problemas.

Beethoveno ar Brucknerio garso sąlyčiai ir kontrastai žadina ir skirtingas nuotaikas. Lygiai ir drobėje, skirtingi spalvų ir tonų deriniai sukelia skirtingus vaizdus. Čia ir prasideda abstraktizmas. Dabarties "izmai" įrodo, kad galima atrasti naują, bedaili-
kinantį pasaulį.

Kur ir kiek atitolę nuo tikrovės mano darbai — paliekama spręsti žiūrovui.

— Ne vienas Jūsų kartos ir net vyresniųjų (pvz. Adomas Galdikas) mūsų dailininkų neatsispyrė šio laiko abstraktizmo ir kitų avangardiškiausių srovių bangai, atiduodami dienos duoklę ir abstraktui ir kt. Jūs iš ankčiau savo pasirinkto kelio į šalį taip toli nešokote. Įdomu, kodėl? Ir aplamai būtų labai įdomi Jūsų nuomonė apie šiandieninę pasaulinio meno arba pasaulinių ir avangardinių šios dienos sro-

vių situaciją ir išliekamąją jų vertę. Ar šio pokario dešimtmečių abstraktizmo, pop art, op art, minimalaus meno ir kitų kitokių srovių tvaną Jūs laikytumėte meno pažangos ir kuria nors prasme laimėjimo žingsniu, ar regeso ir nuosmūgio amžiumi?

— Dabartyje besiaučiančios meno srovės, keičiausios ar absurdiškiausios, atliepia dabarties žmogaus pojūčius. Tuo požiūriu jos turi ir savo vertę. Iš visko galima pasimokyti, kas neatsiranda be priežasties. Dabarties meno negalima vadinti nuosmūkiu. Yra tik vertybių skalė, kurią atseikė istorija. Visos meno epochos turi ir išliekamą vertybių ir darbų, kurie eina užmarštin.

Avangardinių izmų maišatyje aš ieškau medžiagos, kuri atitinka mano temperamentą. Mėgstu ir diletantų meną, nes iš jo galima pasimokyti, kaip nereikia dirbti. Bet su visom naujovėm reikia susigyventi savo viduje. Tik taip sudorotą medžiagą galima jau naudoti kaip savos individualybės padarą.

— Kokią reikšmę ir kokią rolę, Jūsų manymu, menas vaidins

žmonijos atominėje ateityje ir kokius vaizduojatės jo ateities veido bruožus? Ar juose dar įmanomi atskirų tautų ar atskirų regionų būdingi bruožai?

— Be abejo, ateities žmogaus mąstysena bus kitokia, negu mūsų. Jo ir gyvenimo poreikiai bus kitokie. Neišvengiamai tai atspindės ir ateities menininkų kūryboje.

Kol egzistuos pasaulyje tautos su skirtingu gyvenimo būdu, požiūriais, papročiais, tol egzistuos ir atskirų tautų kūryba.

Materialinės vertybės, mašinų gaminamos, bus paprasta gyvenimo kasdienybė, ir joks, kad ir atsilikęs impresionistas, nenorės piešti elektrinės šluotos. Kartu tai bus smūgis ir Pop Art kūrėjams Amerikoje, kurie dabar surenka (tik iš neišmanančių) nemaža pinigų už padidintus agurkus ar tuščias konservų dėžutes.

Atominės civilizacijos žmogui bus reikalingas ir jo gyvenimo būdas ir aplinka atitinkanti menas. Be abejo, ateitis priklausys abstraktiniam menui su jo visomis atmainomis ir naujais posūkiais.

— Turėjote progos tiesiogiai pažinti ir šių dienų Lietuvos dailininkų kūrybą. Ko ir kiek joje yra tos specifikos, kurią galima būtų pavadinti lietuviškosios dailės originaliu bruožu? Ir kokios būtų išvados, lyginant tėvynėje ir išeivijoje kuriančių dailininkų darbo pobūdį ir rezultatus?

— Lietuvoje menininkai yra prisirišę prie savo krašto, gamtovaizdžio ir žmogaus. Liaudies meno neišsami turtai ir visas praeities kultūrinis palikimas leidžia giliai pažinti būdingiausius ir per amžius susiklosčiusius mūsų tautos bruožus. Liaudiškumas dabar yra tarytum kelrodis lietuvių menininkų kūrybai tėvynėje. Sodrus primityviškumas dominuoja daugelio tapytojų kūriniuose ar grafikos raiziniuose liaudies dainų, pasakų ir padavimų motyvais. Lygiagrečiai išieškotos abstrakcinio meno formos, jau su lietuviškos dvasios atspalviais, randa atgarsį tapyboje ir kitų dailės sričių darbuose.

Paskatos kūrybai yra sąlygos darbai ir intensyvus meninis gyvenimas: muziejų veikla, gausybė parodų, plačių mastu vykdomi taikomiosios dailės darbai. Meninis knygų apipavidalinimas ir iliustracijos išugdė daug gabių tos srities menininkų.

Išeivijoje tik mažda dalis menininkų turi laimės dirbti savo profesijoje be pašalinių darbų.

Bet, neatsižvelgiant į sąlygas, tiek senesniosios kartos, tiek ir jaunesnieji avangardiniai menininkai, jau svetur išėję mokslus, tinkamai reprezentuoja mūsų dailės lygį JAV ir kituose kontinentuose. Tai liudija žymių kritikų atsiliepimai, gautos premijos rinktinėse parodose, muziejų įvertinimas, išgyjant darbus, tai-

(Nukelta į 4 psl.)

Prof. Juozas Eretas legendoje ir tikrovėje

"Didįjį jo nuotyki" perskaičius

DR. GR. VALANCIUS

DIDYSIS JO NUOTYKIS. Prof. J. Eretas tarnyboje Lietuvai. Parašė: St. Šalkauskis, A. Skrupskelienė, A. Šešplaukis, J. Brazaitis, O. Labanauskaitė, A. Liūma ir St. Yla. Spaudai paruošė J. Brazaitis. Techninis atvartymas P. Jurkauskas. Išleido prof. Eretas bičiuliai. Leidinys iliustruotas, 288 psl., kaina \$5,00, gaunamas ir Drauge.

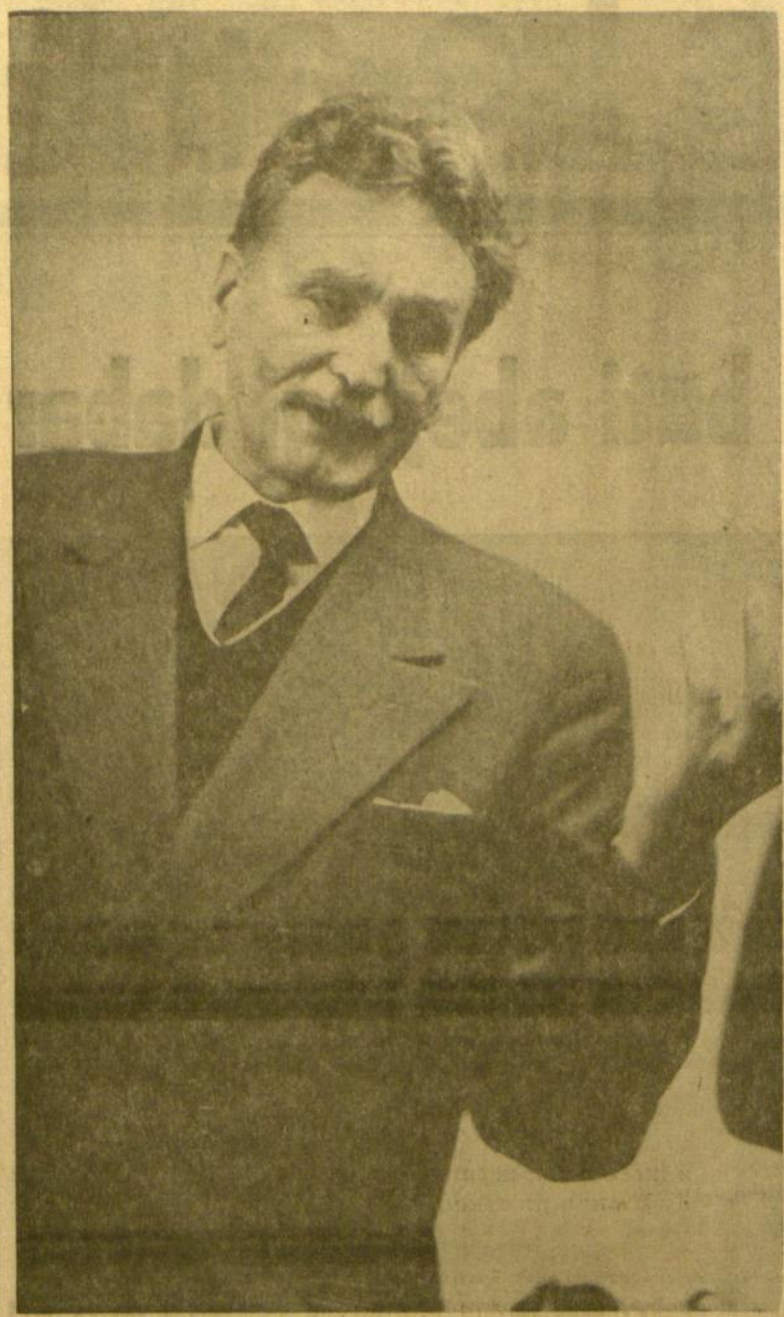
★

Prof. J. Brazaitis ir jo talkininkams (Labanauskaitė, Liūma, Skrupskelienė, Šešplaukis, Yla ir kt.) priklauso didelė katalikų visuomenės — visuomenės padėka. Bravo, prof. Eretas bičiuliai! Jūsų talka sėkminga, jos darbo vaisius vertingas. Ne vienas, skaitant Eretos meistriskai parašytą monografiją apie Šalkauskį ir Pakštą, atėjo galvon mintis, o kas tokia parašys apie jį patį. Būta ir tokių, kurie ne tik galvojo, bet ir veikė, o Eretos 75-jo gimtadienio proga pereitą rudinį jie (čia minėtieji) ir subruzdavo. Na tai kas, kad knyga išėjo šimtinę puslapių plonesnė ir pora dolerių (5 dol.) pigesnė už pakštinę. Tai ne dėl to, kad Eretos įmintos pėdos į lietuviškosios žemės smiltyną atrodė mažesnės, bet autorių užsimojimas buvo kuklesnis: "parašyti eilę rašinių apie jo tarnybą Lietuvai" (20 p.). Nagi, ir aprašomasis tebėra gyvas, gyviausias, atseit darbų Lietuvai ir ne Lietuvai dar nebaigęs. Knyga parašyta sklandžiai, intriguojančiu patrauklumu, skaitai su dėmesiu, smalsumo pritaikoma. Suskaičiau per 20 tipikų ir nematytų iliustracijų, jau istorinių retų grupinių nuotraukų, ankstesnių ir vėlesnių paties Eretos fotografijų. Knygoje atskleistas pilnai, jo tikrovė parodyta ryškiai, jo legendai bandoma nutraukti tariamųjų konroversijos skraistė. Nors autoriai, ypač knygos redaktorius — moderatorių prof. J. Brazaitis, lyg ir stengėsi pasiekti patį aprašomąjį, patyrusių monografijų autorių, bet ne visu šimtu procentų sėkmingai. Ne kanonizuoti, o charakterizuoti yra pagrindinis abiejų Eretos parašytų monografių bruožas. "Nesirūpinkite Sokratu, o rūpinkitės tiesa", arba, "Žavingiausias grožis žėri iš tiesos", cituodamas Šv. Tomą Akviniatį, pradeda Eretas savo monografiją apie Pakštą. Ar taip daro ir knygos apie Eretą autoriai? Taip ir ne visi taip. O gal, rašant apie gyvą žmogų, mūsosios tebeveikiančią asmenybę, tendencija padidinti, padažyti yra apskritai neišvengiama?

Žinoma, nėra knygoje atvirų prištrenkimų su tiesa. To ir negali būti. Tačiau žmonės, su kuriais Eretas Lietuvoje susidūrė, ir aplinka, kurioje veikė, nebūtinai vaizduojama skrupulingu objektyvumu. Piliains idealizmo ir krikščioniško humanizmo kreipiasi Eretas Lietuvoje atvyko, pilnai išvyko, jo nuopelnai čia gausūs, jis didelis per se, ir nėra reikalo jį bedidinti, Krėvę ar Smetoną mažinti.

Piktai, pavojingai buvo kal kam anuomet visi 5. katalikų didieji, ne vien tik Eretas (Krupavičius, Šalkauskis, Dovydas, Pakštas). Beje, joki būdu negalima sutikti su prof. J. Brazaitis atsakymu į klausimą: kas turėjo didžiausią įtaką į ano meto katalikų gyvenimą ir veiklą Lietuvoje? Jei tokie atsakymai yra 5-iki didžiųjų sąrašas (20 p.), kuriame neįrašytas Krupavičius, o įrašytas Kuraitis, tai tarsi yra, man atrodo, istorinei tiesai prieštaraujantis nesupratimas. Kas žino plačiau Kuraitį? Ir kas nežino Krupavičiaus? Na tai kas, kad pastarasis per excellence politiškas. Tuo nesirūpinkime, o rūpinkimės tiesa, istorine tiesa. Krupavičiaus vaidmuo ir įtaka 1920—26 metų Lietuvoje buvo milžiniška tikra šio žodžio prasme. Patinka ar nepatinka, o tyloje pra-

ėjimas pro šį reikšmingą faktą, kaip tai daro minimos knygos redaktorius, yra žalojamas ano praeities laikmečio objektyvaus vaizdo. Ši didelė klaida gimdo daugelį mažesnių. Blogiausia, ji tam tikru požiūriu iškraipo ir aprašomojo asmens atspaudą originalumą. Mano samprata, politiško Eretos veido pusė (o kodėl jam tokios neleidžiama turėti?) Šalkauskio ir Brazaičio motoma bei aprašoma klaidingai. Argi dėmė jam turėti politinį krikščioniškosios demokratijos idealą, atseit, daugiau ar mažiau aktyviai pritarti krikščionių demokr. partijai? Eretas ne doktrinių ar idėjų kūrėjas — nešėjas, bet aktyvios veiklos žmogus, tų idėjų vykdytojas, vadas. Šiuo požiūriu jis labai panašus į Krupavičių. Tas panašumas Eretos nesumažina, o greičiau — padidina. Nuo labai sėkmingo organizacijų pirmininko, nuo dinamiško visuomenės veikėjo — vado (Eretos), iki tiek pat sėkmingo ir populiarus politinės partijos lyderio (Krupavičiaus) atstumas negali būti didelis. Kažin ar teisingai daro knygos redaktorius, pastatęs aprašomąjį arčiau Šalkauskio abstraktumo, toliau nuo Krupavičiaus konkretumo, kuriam šis savo dvasinė struktūra ir stilium yra aiškiai artimesnis. Eretos svorio centras krypta ne į mokslinę — profesorių, o į visuomenės vadą — oratorių, ne į teoriją, o į praktiką, ne į pačią idėją, o į jos vykdymą, ne į Šalkauskį, o į Krupavičių. Taip suprastas Eretas, lengvųjų atsako ir į klausimą, kodėl jis apskritai Lietuvon atvyko ir kokia buvo šio esmė didėli dramatiško žygio — apsisprendimo psichologiniai filosofiniai motyvai. Abstraktus teoretikas pirmiausia filosofuoja ir svarsto (quis, quid, quando, quomodo, quibus auxiliis...), o konkrečios veiklos žmogus veikia spontaniškai (sic!). Jis dažniausiai neklausia, kodėl jis daro tai, ką daro, o tik skubina, kad jo akcija nebūtų pavėluota. Spontaniškumas yra priešingybė delsimui, kaip prokrastinacija — neryžtumas akcijai ir veikimui. Aktyvusis žino, kad jis turi daryti tai, ką daro, ir nebūtinai žino, kodėl daro tai, ką daro. Neklausimame Eretos, kodėl jis pasiliko Lietuvoje, nes jis nebūtinai turi turėti atsakymą į šį klausimą, kaip dažnas mūsų ir dažniausiai nežinome, kodėl darome tai, ką darome. Eretas vienas vienintelis mūsų (1923—1924), būdamas dar jaunu (27 m.) vyras, tapo Lietuvos Seimo nariu. Atseit bandė reikšėti ir politinėje veikloje, kai jau visuomeniškame darbe buvo pasinėšęs ("Pavasario" s-gos pirm. 1922-1928 m.). Ir už tai metams jam priekaištai: kodėl tai padarė, tai neleistina klaida sveturgimui piliečiui. Kam priekaištai ir kodėl stebėtis, kad jis susižavėjo dešimtmėčių vyresnui Krupavičium, kurio kaip vado magnetizmu ir anuomet visuotinė charizma, prisipažinkime, tuomet visi žavėjomės. Nutylėti, ar net gėdytis to po daugelio metų, reiškia — rūpintis daugiau Sokratu, mažiau tiesa. Vadinai tai "fatališkais atgarsišiais" ir "visuotinis įsitolikavimas egzaltavimas" (plg. 40—41 pp.), ar tik nėra audra vandens šaukštė, perdetas dramatiškas. Nekaltinkime nei savęs, nei juo labiau Eretos, dėl anuometinio, perdėm inertiško, — galvairūkščių įsitolikavimo, o tik apgailestaukime savo nemokšiskumą, nesugebėjimą ir per daug jau žemą tuometinio politikavimo lygį ir kokybę. Pats krikščioniškosios demokratijos idealas anuomet žėrėjo, šandien tebežėri ir ateities amžius žėrės nelygstamu vertingumu ir skautumu, tik baltai primityviškai, netgi muzikaliai to idealo tada siekė; priemonės, būdai, stiliai, nėra buvo verti tikslų. Eretas (jis tik vie-

Prof. Juozas Eretas

Nuotrauka Vytauto Maželio

nas) būtų galėjęs atnešti į mūsų politiką tada naują stilių, kultūrą, kūrybinę dinamiką ir kokybę, europinį — vakarietiško kokybę. Būtu padaręs šioj sritytį patį, ką padarė su angelais, blaivybe, sportu, jaunimu — pavasarininkais. Deja, vieni jį traukė politikos vedim, kiti lauk iš jos. Pastarieji laimėjo. Bet ar jį tik nebūta trumparegių? Ir kažin ar jie Lietuvai pasitarnavo? Ar jį bona fide pastanga atitiko tikrąjį Eretos pašaukimą, kurį gavo tartum Saulius iš šviesos prie Damasko, ir kuris (Eretos fenomenas) ne taip jau paprastai ir lengvai išaiškinamas. Talentingas kaip profesorius, dar talentingesnis kaip autorius, o jau ir talentus prašokantis kalbėtojas, genialus organizatorius — visuomenės vadas. Sunku net įsivaizduoti ir prieštiki, kad krikščionys demokratai su aktyviai įsijungusi — veikiančiu Eretu jų tarpe (pasvymas jam priešingybė), būtų pralaimėję bet kada ir bet koki rinkimus Lietuvoje. Nei "tikrosios demokratijos", nei "gruodžio perversmo" 1926 metais, suprantama, nebūtų buvę. Fantastiškas teigimas? Palaukite, nesukubinkite prieštarauti. Ankstesniam ir panašiam teigimui ("jei būtų gyvas Dielemininkaitis, katalikų politinis skilimas nebūtų įvykęs"), vislab atsiranda naujų pritarėjų, nors abiem atvejais — šaukštai po pietų. Nėra tokio dėsno, kad tautos — valstybės politinėje viršūnėje turi būtinai sėdėti gynakraujai tos tautos žmonės. Prisiminkime Leo Blum ir Mendes France Prancūzijoje, Disraeli Anglijoje, Jogailą ir Jogailaičius Lenkijoje, Džugašvilį Rusijoje. Nei rusai už gediminių, nei lenkai už "paskolintą" Ad. Mickiewiczą dividendų mums niekad nemokėjo. O iš Eretos potencialiai galėjome ir gerokai daugiau išspausti, jo talentais pilniau pasinaudoję ir jį dar labiau išnaudoję polit. srityje. Sąrašas sveturgimui, nusipelnusiųjų "antrojo tėvynėje" yra gausus. Ir Lietuvoje tokių turėjome nemažą skaičių. Lenkas Roemeris mūsosios buvo rektorium, rusas Karasinas — profesorium, vokiečiai Jungferis, Studerus — profesoriai, o Šilingas ir Stencelis dar labiau iškilę, prancūzai Schmittel'is ir Matore — profesoriai, šveicarai Sennas,

Brenderis — profesoriai, latvis Volteris — prof., škotė Crawford — lektorė ir visa eilė kitų. O tačiau Eretos epizodas yra nepalyginamas, neturįs sau lygių. Kai minėtieji, išskyrus gal tik vieną Šilingą ir dailinai Roemerį, pasiliko savo profesiniuose rėmuose, tai Eretasėjo ir perėjo daugelį rėmių, juos išsprogindamas. Kur tik jisėjo, ten ribos — klūtys pačios šalinosi, iš tako traukėsi, nepajėgdamos pastoti kelio jo dinamiškam užsimojimui. Štai ir esmė jo išskirtinumo iš kitų, širdis jo fenomeno. Jis nė į vieną iš aukščiau minėtųjų nepanašus.

"Vytis" (1926.VI.30) apie jį ir jo viešnagės Amerikoje tada (1926) taip rašė: "Sunku yra juo atsigėrėti: jis nuoširdus, atviras, demokratiškas, malonus, draugiškas, kartu ir lietuviškas, ir amerikoniškas, ir kosmopolitinis, pritinkas ir prie jaunimo ir prie senesniųjų, prie rimtumo ir prie linksnumo, prie praeities ir prie intelligenčių, menininkų, amerikoniškai sakant, "a real sport", geras, gabus, interesingas kalbėtojas, — iš tikro, ypatingas tai žmogus" (222 p.). Šį ilgą sakinį galima būtų sutraukti į vieną vienintelį žodį — Charizma.

Eretas turėjo nuostabią ir išimtinę charizmą, su kuria jis galėjo pasiekti viską, žygiuoti bet kur ir be jokių kliūčių. Demokratinėje politikoje ypatingai toks nežino palatis. Tačiau kito, daug reikšmingesnio aspekto, autoriai, deja, neiškėlė. Turiau galvojti pragmatišką dalyką, ryškų ir neginčijamą faktą, kad Eretas buvo ir tebėra labai gražus vyras. Sakykime tiesiai ir be svyravimų — tai gražus pilna žodžio prasme. Ne tik Salomėjai Nėris jis buvo žavingu princu, bet ir šimtams moterų. O vyrai pavydėjo jam jo garbanų, riteriško grakštumo, ciceroniško iškalbingumo, džentelmeno magnetizmo. Štai keletas pavyzdžių — epizodų, kokia fantastiš-

ka jėga toks kitiškumo, grožio ir charizmos mišinys veikia. "Tėvai, padėkite savo atžalynui sportuoti, nupirkite jiems sportiškus patukus" — šūktelėjo Eretas gausingai miniai Skuode 1925 metais. "Nupirksim, nupirksim, ką gi darysim nenupirkę, tik pasakyk mums, kas tai per daiktas tie patukai" (batukai!) — šaukė minia unisonu, pasiryžusi daryti viską, ką tik šis "irresistible" vyras jiems pasakys. Kitą kartą vėl, nebeprisimenu vietos ir laiko, prabilo jis į sausakimę salę, per gražius baltus dantis pagaunantį šypsni paleides, žodžiais: "Kerpiamosios ir kerpiamieji!" Auditorija sustingo, laukiniška nuostaba akis į jį įbedusi, kai kas prunkstelėjo, kvapą prilaikęs, o iš "kamčatkos" skriejo skardi replika: "Kam tas mandagumas, sakyk stačiai — ays ir avinai! Kitam būtų tai siaubas, katastrofa. Tik ne Eretui! Pats nustebė, nutilo su plačiu šypsniu lūpose ir pabandė minkščiau išsakyti, nors vis tiek išėjo arčiau kirpimo kaip gerbimo. Nuotykis tik dar tampriau pritraukė publiką į kalbėtojo charizmos tinklą.

Štai ir trečias epizodelis, kurių visų gyvu liudininku teko būti šias eilutes rašančiam. Eretas užvaldė, burte užbūrė, tartum hipnozės transe, kelių tūkstančių jaunimo — pavasarininkų masę Šiaulių miesto parke 1924 metų vasarą — jį kongreso metu. Vieną akimirka, kalbėtojų tribūnon išėjo iš kažkur ir kažkoks Gasūnas, su mažą smaila barzdele, ir šūktelėjo dar neatsigavusiam, savin negrįžusiam kongresui: "Sėduliai prof. Eretą išrinkti "Pavasario" sąjungos garbės pirmininku neribotam — visam laikui!"

Jaunimas subangavo kaip milžiniška banga, užtelėjo valiavimais, plojimais, viskas paskendo ovacijų audroje. Per keliolika sekundžių emocijos ir entuziazmas sutrypė kokį šaltą racionalumą, žala neatšaukiamai padaryta. 27 metų jaunuoliui anuomet suteiktas titulas, normaliai tepriklausantis žilo plauko žmogui. Ir tik dėl to vyčių žodžiais, porą metų vėliau išartais, kad ypatingas tai žmogus. Anuomet jis pats savo charizmos išsigando, neįsivaizdavo, sumišo. Dingtelėjo išganinga mintis padėčiai sušvelninti: išsiskaukė iš Kauno kan. Dogelį ir čia pat griausmingai apšaukė jį "Pavasario" sąjungos Tėvu. Tėvo šešėly ir garbės pirmininko ugnis kiek atvėso, bent nebebuvo taip karšta kaip vakar Šiaulių miesto parke. Charizmos vežimas vežamas žirgų, kurių vardai talentai, važiuoja toli, labai toli.

Atrodo, Eretas į savo kelionę Lietuvon žiūrėjo kaip į tam tikros rūšies apaštalavimą, kultūrinę misiją, organizatoriaus — kultūrregerio pašaukimą. Visi žinome, kaip atrodė Kaunas 1919 metų rudenį, Eretui atvykus. Galėtume išreikšti vienu vieninteliu žodžiu — siaubas. Į jo gimtinę miestą Bazelį visai, visiškai nepanašus. Tačiau lieso kuono trau-

kiama konkė, nei "Metropolio" viešbučio klaurom grindim lakstančios žiurkės Eretos neišgąsdino. O neišgąsdino dėl to, kad jis humanistas, o ne karjeristas; ieškojo žmonių, o ne namų ar daiktų; Goethe, o ne Beethovenas; ekstrovertas — ne introvertas, visuomenininkas — ne kabinetininkas. Tik organizuotos tautos kelias į progresą — pažangą yra sėkmingas, tik moderniai — pažangiai organizuotas jaunimas yra didžiai veiksmingas faktorius mažoj tautoj, tik organizuotumas įgalina 3 milijonams disciplinuotų izraelitų atsispirti 100-tui milijonų palaikyd arabų. Niekas tai geriau nežinojo kaip Eretas, ko labiausiai reikia iš karo griuvusių anuomet pri-

sikeliančiai Lietuvai. Pirmas jo misijos žygis buvo Lietuvos kaimas ir to kaimo jaunimas, į kurį atsikuko visu savo veidu, kuriam atidavė pirmą eilę savo jėgas ir energiją. Vos tik pastrečių metų Lietuvoj pagyvenęs, atseit vos tik padoriai kojas joje sušilęs, jis imasi vadovauti "Pavasario" sąjungai kaip jos Centro valdybos pirmininkas. Per šešerius pirmininkavimo metus jis šią "jaunos Lietuvos nugarkaulio" organizaciją sumodernina, suaktyvina, galima sakyti surevoliucina. Labanauskaitė, jo ilgametė bendradarbė — padėjėja, knygoje duoda įdomų tos Eretos veiklos pūvį. Bene tai ir yra reikšmingiausia jo tarny-

(Nukelta į 4 pusl.)

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Tel. — 695-0533
FOX VALLEY MEDICAL CENTER
860 Summit Street
Route 58 — Elgin Illinois

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm. ketv. 1 iki 7 popiet.
antr., penkt., 1-5, treč. ir šešt. tik
susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė

DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. GR 6-2400

Val. pagal susitarimą: pirmad. ir
ketv. 1-4 ir 7-9; antr., treč. ir penk.
rad. 10-4, šeštad. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 8-6960

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. Tel. — GI 8-0873

DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei ne
atsiliepia, skambinti: MI 8-0001

Tel. — BE 3-5893

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akių Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-2220

Namų — rezid. — Prospect 8-9081

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKAS
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antr., ketvirtad. ir penkt.
nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8
val. vak., šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7273

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6
iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Visi telefonai 652-1381

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7 Trečiad. ir
šeštad. tik susitarus.

Tel. ofiso ir buto Olympic 2-4159

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Išskyrus trečiadienius.
Šeštadieniais 12 iki 4 val. popiet.

Tel. Reliance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
8925 West 59th Street
Val. pirmad., antr., ketvirtad. ir
penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8
val. vak. Šeštad. 12-3 val. p. p. ir
trečiad. uždaryta.

Ofiso telefonai PR 5-3229

Rez. telef. Walbrook 5-5076

DR. ANNA BALIUNAS
AKTŲ, AUSŲ, NOSIES IR
GERKLIS LIGOS
Pritaiko akinius
2858 West 63rd Street
Val. kasdien 10-12 val. ir 7-9 p.
at. Šeštadieniais 10-1 val. Trečiad.
uždaryta. Ligoniai priimami susitarus

Ofiso telefonai PR 5-3229

Rez. telef. Walbrook 5-5076

DR. VL. BLAZYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampus 63-šios ir California
Pirmad., antr., ketvirtad. nuo
6 iki 7:30 val. vakaro
Šeštad. nuo 2 iki 3:30 val.
Trečiad. ir penktad. uždaryta.
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. Walbrook 5-3048

Ofiso telef. RE 7-1168

Rezid. telef. — 239-2919

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7158 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 v. ryto iki
2 v. popiet. Trečiad. ir šeštad. nuo
10 v. ryto iki 1 v. popiet.

Ofiso telef. RE 7-1168

Rezid. telef. — 239-2919

DR. NINA KRAUCEL
KRIAUGELIONAITĖ
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 S. Kedzie Ave.
Tel. WA 5-2670, neatstiepius skambinti
471-0225. Valandos pagal susitarimą.

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71st ir Campbell Ave. kampas)
Pirmad., antr., ketvirtad. ir penkt.
nuo 3 val. popiet iki 7 val. vak.
Ketvirtad. ir šeštad. nuo 9 v. ryto
iki 11 val. ryto — tik susitarus.

Ofiso tel. 737-5149

Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses"

Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. FRANK PLEČKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149

Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses"

Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Tel. Ofiso PR 6-7800 Namų 925-7692
Valandos tik pagal susitarimą
Trečiadieniais uždaryta

Ofiso tel. 776-2880; rez. 448-5545

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslės ir Prostato
CHIRURGIJA
2656 West 63rd Street
Val. antr., treč. ir ketv. nuo 1-4 popiet
ir ketvirtad. nuo 5-7 vakar

Ofiso tel. 776-2880; rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street

Ofiso tel. Reliance 5-4410

Rez. GR 06-0617

Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val.
iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 val. vak.
antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p.
ir vakarais pagal susitarimą

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
TEL. — 925-8290

Valandos: 2-8 v. v. penktad. 10-11
ryto 2-8 val. vak. Šeštad. 1 iki 4
v. vak. Treč. ir šeštad. uždaryta

Rezid. tel. WA 5-3099.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisas rez., 2652 W. 59th St.
Tel. Pitoscent 8-1223

Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir
penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8
v. v. Šeštad. 2-4 val. popiet ir kitu
laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6195

DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val. pirm., antr., ketv. ir penktad.
2-4 ir 6-8. Treč. ir šeštad. uždaryta

Tel. PROspect 6-9400

DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue
Val. pirm., antr., ketv. 6-8 val.
vak., penktad. ir šeštad. 2-4 popiet
ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446

DR. F. G. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet.
Treč. ir šeštad. pagal susitarimą.

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Ofiso tel. 767-2141. Namų 636-4850.

Val. pirm., antr., ketv. 2-5 ir 6-8,
penktad. 2-5. Šešt. pagal susitarimą.

PLATINKITE "DRAUGĄ"

Perskaitę "Draugą" duokite kitiems pasiskaityti.

Pasinaudokite Draugą "Classified" skvirmi

Dar apie nerimą ir Bažnyčią

PREL. L. TULABA

Pernai mūsų periodinėje spaudoje skaitėme keletą straipsnių apie Bažnyčią, apie jos gyvenimą ir veikimą pasaulyje.

I Bažnyčią šiuose, daugiau — mažiau polemikuose, straipsniuose žiūrėta iš skirtingo taško. Kai vienas kalbėjo apie Bažnyčios esmę, kiti — apie jos būdą, būdą išsikelti egzistencializmo sekėjams, žvelgia visų pirma į Bažnyčios buvimą žemėje. Vienas taigi kalbėjo apie tai, kas yra Bažnyčia. Kitas beveik kalbėjo, kokia yra žemėje Bažnyčia.

I. Savo esmę Bažnyčia yra dieviška. Ji yra, kaip gražiai pabrėžia Vatikano II Susirinkimas, Kristaus Dvasia (Jon 10,1—11); yra Dievo laukas (I Kor 3,9); yra Kristaus vynuogynas (Jon 15,1—5); yra Dievo statybą (I Kor 3,9), kur kertiniu akmeniu yra Kristus (Mt 21,42 I Kor 3,11); yra Dievo buveinė su žmonėmis (Ap 21,3); yra Dievo šventovė, nužengianti iš dangaus ir pasiūsiusi, kaip Kristaus nuotaka (Ap 21,1s); yra Kristaus Kūnas, kurio galva yra pats Kristus, visame turis pirmenybę, ir visą kūną pripildęs savo dieviškos garbės turtais (Ef 1,18—23), leidžiant pasiekti Dievo pilnybę (Ef 3,19). Plg Lumen Gentium 6:Cont. Decreta, Declarationes S. Oec. Conc. Vaticani II 1966, pp. 98—100.

Jei tokia yra Bažnyčia savo esmė, tai negalima kalbėti apie ją, kaip apie silpną ir nuodėmingą, pilną nerimo ir prasižengimų; negalima į ją žiūrėti ir ją vertinti lyg ji būtų kaip kiekviena kita žmonių bendruomenė. Yra didelė pagunda daugeliui savo silpnąsias priminti Bažnyčiai. Jei žmogus dažnai siekia kaltinti Bažnyčią, kad tuo pridengti savo kaltę; kad tuo lengviau tikintysis yra gundomas kaltinti Bažnyčią, kad tuo pateisintų savo silpnąsias bei klaidas ir nuramintų savo sąžinę. Ne aš kaltas, jei nesu toks, koks turėčiau būti, kalta Bažnyčia, nes ji netinkamai vadovauja! Ne aš vienas silpnas, silpna ir nuodėminga pati Bažnyčia! Tai dažnai girdimi priekaištai. Jūs daro kaip tik tie, kurie negyvena taip, kaip Bažnyčia moko; kurie yra jau negaliojantys ar visai mirę Bažnyčios organizmo nariai.

Kaltinti monofizitizmą, kai teigiama, jog Bažnyčia yra šventa, dieviška savo esmė ir savo pašaukimu, reiškia nesuprasti nei kas yra monofizitizmas, nei kas yra Bažnyčia savo esime, darant skirtumą tarp esimo savyje ir buvimo pasaulyje. Tokio kaltinimo rimtas teologas neturėtų daryti, nes tai jį tikrai žeminėtų, rodant jo paviršutiniškumą ir poleminių silpnumą.

2. Savo buvimu pasaulyje Bažnyčia neišvengiamai turi ir žemišką savo veidą. Ji yra sudėta iš žmonių, kurie, nors ir pašaukti į šventumą, nors ir gaivinami dangiškų malonių, vis dėlto nėra laisvi nuo silpnųjų, nuo klaidų ir net nuo nusikaltimų. Bažnyčia eina žemės keliu. Ji naudoja žemiškas priemones, Bažnyčia taigi savo žemiškame buvime atsispindi ne tik dangiška šviesa, bet ir žemiškos spalvos.

Nežiūrint, kad Bažnyčia savo buvimu pasaulyje turi ir žemišką savo veidą, vis dėlto žemiškas elementas jos buvime nėra lemiamas, nei pirmaujantis, o veikiau tik rūbas, tik medžiaga, kuri turi būti perdirta: pašvęsta ir sudievinata Kristaus mistinio Kūno organizme.

“Kristus, — teigia Vatikano II Susirinkimas, — įsteigė savo Bažnyčią šventą, tikėjimo, vilties ir meilės bendriją kaip regimą organizmą, ir jis ją palaiko. Žemiškoji Bažnyčia ir dangiškosios gėrybės apdovanotoji Bažnyčia, — pabrėžia toliau Vatikano

II Susirinkimo dekretas, — neturi būti laikomi lyg būtų du skirtingi dalykai, bet sudaro vieną sudėtinę realybę, kuri turi savyje žemišką ir dievišką elementą” (Lumen Gentium, 8:op cit. p. 104). Tas pats Vatikano II Susirinkimo dekretas pabrėžia, jog yra analogija tarp Bažnyčios ir Jėkūnijos Kristaus. “Kaip priimtoji žmogiškoji prigimtis tarnavo Dievo Sūnui kaip gyvas, su juo sujungtas, išganyto organas, taip socialinė Bažnyčios santvarka tarnauja jai gaivinčiai Kristaus Dvasiai, jo Kūno statymui” (Lumen Gentium, 8:op cit. p. 104). Taigi žemiškas elementas Bažnyčioje nėra esminis, o veikiau tik medžiaga, kuri yra Kristaus Dvasios gaivinama, ir kuri yra panaudojama Kristaus Kūnui statyti.

Iš viso to seka, kad iš žemiškų reiškių Bažnyčioje negalima daryti galutinių sprendimų apie pačią Bažnyčią. Jei kur kas iš Bažnyčios žmonių išgyvena nerimą, tai dar negalima kalbėti apie Bažnyčios nerimą. Jei tikinčiųjų tarpe pasitaiko silpnų ir nuodėmingų, tai dar negalima skelbti, jog Bažnyčia esanti nuodėminga ir silpna. Jei išganyto darbe pastebima nesėkmė, tai dar nėra pagrindas dėl to kaltinti Bažnyčią kaip tokią. Juk ir Kristaus apaštalavimas neturėjo bėgti iš sėkmės, Dievo darbas bei jo sėkmė nėra ribojamas laiku. Kristus savo panašybėje apie sėją aiškiai nurodė, kad sėkmė priklauso ne nuo sėklos, nei, bent dalinai, nuo sėjėjo, o nuo dirvos (Plg Mt. 13,4).

Neį atskirti tikintieji, nei paskiros tikinčiųjų bendruomenės dar nėra Bažnyčia, ir iš jų negalima daryti išvadų bei spresti apie visą Bažnyčią. Tai tik mažytės didžiojo mistinio Kristaus Kūno dalelės, kurios jokiū būdu netermina viso organizmo gyvybės bei veikimo. Šios paskiros dalelės gali būti nesveikos ir net mi-

rusios. Kaip gyvas organizmas gyvena ir veikia, stokodamas kai kurių organų, ar turėdamas juos nesveikus, taip ir mistinis Kristaus Kūnas gyvena ir veikia, pasiekdamas savo tikslą, nors jam pasitaiko ir negaliojančių ar net mirusių vienetų. Kristaus vynuogynyje yra džiūstančių ir nudžiūvusių šakelių, bet vynuogynas yra gyvas ir neša vaisių (Plg Jon 15, 1s). Negalima spręsti apie vynuogyną iš nudžiūvusių šakelių, nes jos nuplėnamos ir išmetamos. Negalima spręsti apie Bažnyčią iš silpnųjų ir nuodėmingųjų, nes jie yra mirę nariai, ir todėl nėra atstovaujantys Bažnyčiai. Tikinčiųjų nuodėmės ir silpnybės negalima laikyti Bažnyčios silpnūbėmis ar nuodėmėmis.

Atsitinka, kad, kai nūdien teigiama, jog Bažnyčia yra šventa, ir todėl nenuodėminga, bandoma įrodinėti, kad neva tokios Bažnyčios nėra. Mieliau šiandien kalbama apie Bažnyčios žemišką veidą. Virš visko joje norima matyti žmogų, o ne Kristų. Į ją žvelgiama, lyg ji būtų kaip kiekviena kita žemiška žmonių bendruomenė, o ne mistinis Kristus, iš kurio ateina Bažnyčioje visa gyvybė ir visa tvarka. Bet Vatikano II Susirinkimas aiškiai pabrėžia ir patvirtina, ką Bažnyčia nuo pradžios ir visada tikėjo ir mokė, būtent, kad Kristus įsteigtoji Bažnyčia yra viena, šventa, katalikiška ir apaštališka. Štai dekreto žodžiai: “Ši yra vienintelė Kristaus Bažnyčia, kurią Tikėjimo Išpažinime išpažintame viena, šventa, katalikiška ir apaštališka; kurią mūsų Išganytojas po prisikėlimo Petriui pavėdė ganyti (Jon 21,17); kurią ugdyti ir valdyti jam ir kitiems apaštalams patikėjo” (Lumen Gentium, 8:op cit. p.104—105).

Tokia taigi yra Bažnyčia. Į tokią tikime. Tokioje mes silpnų kurioje Dievas yra visiems tėvas, žmonės — randame išganytoją ir šventumą per malonę. Tai Dievo padangtė su žmonėmis, o mes esame jam jo vaikai (Plg Ap. 21,3,7).

Pablo Picasso

Senieji ir naujieji metai

Pranas Visvydas

APIE VIENĄ GENIJŲ

Kiek kartų jis ateidavo, pabūdavo ir vėl išeidavo ir nieko mums nepasakėdavo. Kiek kartų jis tylėdavo.

Kiek kartų mes jo laukdavom ir laukdami pasamprotavom, kad jis ateina į pagalbą nelyginant šaunius hidalgas.

Kiek kartų durų neužsklėdavom, už parankės švelniai įvedavom, ar net per slenksį nešdavom ir niekad jo negėsdinom.

Kiek kartų į akis žiūrėdavom ir išmintingai jam kalbėdavom, net šviesių ateitį žadėdavom, ir jis beveik viskuo tikėdavo.

vininko pagelbininkas, juokiuos iš ryto, juokiuos vakare, juokiuos naktį ir juokiuos prietemoje. Trumpai, kai bet kur ir bet kada yra reikalingas juokas — aš juokiuos.

Vargu ar reikia pažymėti, kad šitokio pobūdžio užsiėmimas yra varginas, ypač man, man tapus — tai mano specialybė — užkrečiančio juoko meisteriu; šitai taipgi mane padarė būtinu trečios ir ketvirtos rūšies komikams, kurie bijo — ir labai pagrįstai — kad žiūrovai nesupras jų samojų prasmės, todėl daugumą vakarų aš praleidžiu naktiniuose klubuose kaip savotiškas klakeris. Mano darbas yra užkrečiamai juoktis silpniausių programos dalių metu. Man reikia būti labai atidžiam ir laiku pradėti: mano smarkus, nuosirdus juokas neturi prasidėti per anksti, bet, juo labiau, jis neturi pavėluoti, jis turi prasidėti reikiamu laiku ir tinkamoje vietoje: iš anksto sutartą akimirką aš pratrūksiu juokais, visa publika kvatoja kartu su manim, ir taip pokštas esti išgelbėtas.

Tačiau, kiek tai liečia mane, aš velkuos išsekęs į persirengimo kambarį, užsimetu apsiaustą, laimingas, pagaliau laisvas nuo pareigų. Namie, paprastai aš randu telegramas, manęs belaukiančias. “Skubiai reikalingas tamstos juokas. Įreikordavimas antradienį”, ir po kelių valandų aš sėdžiu per-

šildytam greitajam traukinį, apverkdamas savo dalį.

Man beveik nereikia sakyti, kad, kai esu laisvas nuo pareigų ar atostogose, aš esu mažai telinkęs juoktis: melžėja esti patenkinta, kai gali užmirti karvę, mūrininkas — kai ga-

H. Böll, vokiečių rašytojas, 1972 m. Nobelio literatūros premijos laureatas, yra aštrus šių dienų gyvenimo kritikas. Savo novelėse jis iškelia dabartinio gyvenimo pastangų bergždumą. H.B. vaizduoja tikrovę alegorijomis ir tiki, kad žmonijos dvasinės galios, bekovodamos prieš katastrofinius įvykius, galiausiai laimės. Savo raomanouose šis pareinęs katalikas aprašo vokiečių karo pralaimėjimo kartelį, griuvėsius, pažeminimą, bet kartu ir ryžtą bei viltį prisikelti naujam gyvenimui. Vitas problema jis vaizduoja tauriai ir su giliu žmoniškumu ir tikėjimu.

P. G.

Kiek kartų, broliai, sesės, nuo jo gabumų mūsų mintys geso. Kiek kartų jis erdvę užklūdavo ir tarp idėjų visiškai pražūdavo.

ŽMOGUS IR LAISVĖ

Žmogus keliavo gražioj šaly. Laisvė kuliavo užpakaly. Žmogus sustojo tik pailsėt. Laisvė panūdo nuo jo pabėgt.

Žmogus pabūgęs pradėjo šaukt: Laisvė, o Laisvė, manęs palauk! Pabūk pavėnėj, šalia manęs. Rytoj kelionės tęsim dienas.

Laisvė neklausė. Bėgo tolyn. Žmogus paliko gražioj šaly. Tarp liparisu gyvena jis, tikisi Laisvė pas jį sugrįš.

APIE TUOS, KURIŲ NEBUVO

Iš tų, kurie žinojo, niekas nežinojo. Iš tų, kurie vaidino, niekas nevaldino. Iš tų, kurie atėjo, niekas neatėjo. Visi ramiai sėdėjo kambarį, kur nieko nebebuvo. Sėdėdami jie klausė tų, kurie tylėjo, nes jų nebuvo kambarį, kur jie sėdėjo.

Sušilę svarstė tai, ko niekas nežinojo — kartinį klausimą, kurio net nepaklausė. Ir durys liko atviros ir uždarytos aklinai; pro jas galingai skverbėsi atolydžio daina, kurią dainavo choras iš nebylių balsų. Tylėjo altai, bosai, tenorai, sopranai. Kažkoks nebuvelis sušuko: Modiljani! Man liūdna, eik, plačiai praverk duris. Vis tiek, ar jie yra, ar jų nėra, nuo jų vėsos didėja vakaro kaitra.

1972

GAMYBA

Zaidimas žodžiais ir kontrastais. Dėliojimas fonetinių skanėstų. Pirklavimas, preklavimas, gamyba negailęstingai prie širdies prikišo.

Vis nežinau, ko reikia, ko nereikia. Vis noriu bolševikmetį įveikti. Visiems įrodyti vienybės teorimą, o sau uždėti meilės diademą

ir pasakyti: Lukterkit, ateisim, mudožės išmintingą žaislą — gal drūtą Donelaičio lazdą, kurioj tautos gyvybė brazda.

1972

Juokautojas

HEINRICH BOELL

Kada manęs kas paklausia, ką aš veikiu, aš susierzinu: pamėstu ir mikioju, aš, kuris šiaip esu žinomas kaip pusiausvyros vyras. Aš pavydžiu žmonėms, galintiems pasisakyti: aš esu mūrininkas. Aš pavydžiu kirpėjams, buhalteriams ir rašytojams jų prisipažinimų paprastumo, nes visos tos profesijos pačios už save kalba ir nereikalauja ilgų aiškinimų, tuo tarpu kai aš esu verčiamas į tokius klausimus atsakyti: aš esu juokautojas.

Toks prisipažinimas reikalauja kito, nes aš turiu teisingai atsakyti į kitą klausimą: “Ar tamsa iš to gali pragyventi?” — “Taip”. Iš tikrųjų, aš iš savo juoko turiu pragyvenimą, ir netgi gerą, nes mano juokas, prekybiškai kalbant, turi didelę paklausą. Aš esu geras, patyręs juokautojas. Niekas taip gerai nesijuokia kaip aš, nieks nesugeba taip gerai valdyti manojo meno plonybių. Ilgą laiką, norėdamas išvengti varginančių aiškinimų, aš save vadinau aktorium, bet mano talentai pamėgdžiojimo ir iškalbos srityse buvo tokie skur-

dūs, kad aš jaučiau šį apibūdinimą esant toli nuo tiesos: aš myliu tiesą, ir teisybę, kad aš esu juokautojas. Aš nesu nei klounas, nei komikas. Aš nelinksminu žmonių, aš vaizduoju linksmybę: aš juokiuos kaip Romos imperatorius, ar kaip jautrus mokinys; aš jaučiuos kaip namie septynioliktojo šimtmečio juoke, lygiai kaip ir devynioliktojo, o kai proga reikalauja, aš galiu juoktis iš visų šimtmečių, visų visuomenės sluoksnių, visų amžiaus metų. Tai yra sugebėjimas, kurį aš įgijau, panašiai į sugebėjimą tinkamai pataisyti batų. Mano krūtinėje turi prieglobą Amerikos juokas, Afrikos juokas, baltas, raudonas, geltonas — o už gerą atlyginimą aš galiu nusi-kvatoti atatinamai mano direktoriaus pageidavimams.

Aš tapau nepamainomas: aš juokiuos plokštelėse, aš juokiuos juostelėse, o televizijos vadovai su manim pagarbiai skaitosi. Aš juokiuos liūdnei, nusaiškai, isteriškai, aš juokiuos kaip tramvajaus konduktorius, ar kaip maisto krautu-

ir esu, nes man reikia taip dažnai atverti burną juokui.

Aš einu per gyvenimą su šalta išraiška, laikas nuo laiko leisdamas sau švelnią šypseną, ir aš dažnai stebiuos, ar aš esu kada juokėsis. Aš manau, kad ne. Mano broliai ir seserys visad mane pažino kaip rimtą berniuką.

Ir taip, aš juokiuos labai įvairiais būdais, tačiau savo paties juoko aš niekad nesu girdėjęs.

Išvertė P. Gaučys

APIE DVI DRAMAS

Apie pasisekimo susilaukusias dramas “Jesus Christ Superstar” ir “Godspell” kun. Gilbert Hartke, Katalikų universiteto Dramos departamento vadovas, pareiškė, kad jos todėl turi pasisekimo, jog pavaizduoja ryšį tarp žmogaus ir Dievo, koks jis jaučiamas dabarties žmonėse.

RASYTOJAI REBEKAI WEST 80 METŲ

Beletristė ir laikraštininkė Rebecca West sulaukė 80 metų amžiaus. Ją pagerbdami, amerikiečių laikraščiai įsidėjo interviu.

TRYŠ MILIJONAI KULTŪROS REIKALAMS

Amerikiečių Haggard fundacija, kurios centras yra Dallas, Texas, išdalino 3,000,000 dolerių kultūros reikalams. Iš tos sumos Notre Dame universitetas gavo 750,000 dol. atnaujinti psichologijos departamento studijų rūmams.

Nuo
1914 Metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalais visas mūsų apylinkes. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtum būti Jums naudingi ir ateityje.

beskaltos apdraustos lėšos
\$20,000.00

Frank Zogas, President

MIDLAND
SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4478

5%

All accounts compounded daily —
Passbook Savings
paid quarterly

6%

2 Years Savings
Certificates

(Minimum \$5,000)

Viena diena su Kaziu Almenu

Laiškinė apybraiža iš Rochesterio

Mielas Kazimierai,

Pasigirsiu, kad praeitas savaitgalis man buvo ypatingas — susipažinau žmogų, kurį seniai norėjau sutikti. Norėjau jį sutikti nuo to laiko, kai perskaičiau „Juodosios gyvatės tiltą“. Anksčiau buvau perskaitęs „Upę ir rytus, upę ir šiaurę“. Atsimenu, perskaičiau susidomėjęs, bet šio susipažinti ji nesukėlė. „Bėgiai“ — kas kita. Jau tikrai brandaus prozininko darbas. Ne šiaip prozininko, bet tokio, į kurį ima noras pažūrėti, išgirsti balsą, gal net pasinėti, jeigu toks apskritai leis — į kalbas. Paskum puikūs aprašymai kelionių po Afriką, „Vysnių kekė“, kurioje įtilpo ir tikrai brandus ZPR-III, o vėliau „Vieverių kronikos“. „Sienapiūtės“ neteko skaityti. Bet ir be „Sienapiūtės“ noras susipažinti ir kitus savo apylinkės žmones supažindinti buvo pakankamai stiprus. Teisybė pasakius, mūsų kaimą jis turėjo aplankyti dar prieš Tavo viešnagę. Tada parašiau laišką, bet negavau atsakymo. Sakiau, kad jis iš savo literatūros viršūnių nenori su prastais kaimiečiais šnekėti. Juk žmogui pats lengviausias dailtas yra nutarti kita. Ir vis dėlto smagu, kad tas nutarimas nutarimu nepaliko. Šnekęs apie jį su Taviu, jeigu nepamiršai, su Antanu Vaičiulaičiu, su Birute Pūkelevičiute, gal ir dar su kai kuo, ir visų galutinis žodis buvo, kad ne, Kazys ne toks, kad Kazys nevaikšto nosį užrietas ir savo apsakymus ant galvos susikrovi. Ne, sakė, laišką turėjo kur nors užsimesti. Gal taip ir buvo, nes, kai vasarai einant rudeniop, vėl parašiau, jis sutiko be svyravimų. Parašė: atvažiuosiu savo paskaityti ir parodysiu Lietuvos pilį skaidrių. Tik va, artėjant atvažiavimo dienai, ėmiau galvoti, jog būtų buvę geriau, kad ir tas laiškas būtų dingęs. Ne dėl to, kad žmonės ar aš pats būtumėm dėl ko nors prieš Kazį sukėlė, bet kad pats dangus pasislydė. Rodos, čia tame kaimė pradėtu trečią dešimtmetį, ir per tiek metų visi adventai buvo pliki ar puspliki, o šiemet jau net kelintą kartą reikėjo kiemą atsikasti, kad kumelė gatvės išbrįstų, gi porą dienų prieš Kazio atvykimą, taip sumaišė viską baltumom, kad nebegalėjai atspėti, kur baigiasi žemė ir kur prasideda dangus. Ėmiau galvoti, kad jo čia tikrai kas nors nenori. Akis vis krypta į langą ir kiekvieną kartą atsiduria vis į smarkesni sniego gūšį. Apie vienuoliktą vakarą lyg ranka kas būtų per dangų perbraukęs. Vienu akimirksniu dingo snieguolių spiečiai ir vėjas atgulė. Kažin, sakau, ar pasijaukti nori, ar iš tikrųjų. Nusprendžiau, kad kiemą reikia atsikasti iš vakaro. Žinai, senam dunsai tai geros valandos darbas. Darėsi smagiau, kad žiema liovėsi siautėjusi. Apie dviliktą net ir žvaigždutę pro debesų tarpą parodė. Atseit, vėjas jų dar nenuvėjojo į dešimtą psvietį. Ir rytą tas pats. Saulė rausvumu pro debesius mušasi. Baigiu valyti kiemą ir pats sau sakau (dar ne balsu, tik minty, nors gal netoli tos dienos, kai ir balsu imsiu kalbėtis), taigi ir sakau: „Matai, Jurgi, čia tave Kazio patronas tik paerzinti norėjo“. Tik kurio Kazio. Bradūno irgi toks pats patronas, tik kažin ar tas pats? Ir tegu sau žinosi, kuris kurio. Svarbu, kad saulutė vis nosį pro prakliantčius debesų plyšelius kyštelė ir kumelės ratai gerai rieda, nors tarpais ir mėgindami paslidinėti. Sakau, paršai paišdykauti nori. O ir iš aerodromo pranešė, kad lėktuvas 10 min. anksčiau atskris. Reikia tik žiūrėti, kad pakeliui kur netyčia neužgaitum.

Dar puskelė ligi aerodromo, dar žvilgtelėjau į riešą pažūrėti, ką rodo laikrodis, kuris ramiai kur nors namie pasiliekęs tiksi. Man vis taip: ko prireikia, vis kur nors palikta. Atsargiai paragu kumele, kad Kaziu nerekėtų vaikščioti iš kampo į kampą, žvalgytis į nepažįstamus veidus, o gal vieną kitą net mėginti lietuviškai pakalbinti. Mudu juk visiškai nepažįstami, vienas kito net gyvo nematė. Čia užmiesti greitkelis lopais išsidraikęs: kur plikas, kur sniego, kaip mano kieme, ir tik staiga, — kad bers, kaip miltų iš batų aulų. Ką tik gelsva saulutė buvo beveik spiginti pradėjusi į akis, o dabar vienu akimirksniu viskas virto vientisa neperžvelgiama baltuma. Nieko nei prieš, nei šonuose. Kad jus kur, jūs visi šventi patronai, bent minutėlę likutės miltais barstęsi. Čia, sakau, tikrai Bradūno Kazys, nenori įsileisti Almeno Kazio, kad tas nepasirodytų mūsų kaimė šaunesnis. Ir, atrodė, kad suvalkinis tikrai nebesitrauks žemaičiui iš kelio.

Beveik apgraimomis susiradęs vietą kumelėi, skubu vidun ir širdis atsiliečia. Atvažiota greičiau, negu važiuojant atrodė. Iki tų pažadėtų dešimties minučių dar geroskas sprendimo laiko. Žiūriu pro langus, kaip lėktuvai, kiek pasistiebę nuo žemės, dingsta baltumoj, o kiti, net pasiviesdami, tupia. Laikrodis ramiai praleidžia pro žadėtą laiką, ir per tą dešimt minučių ir dar per kitą dešimt minučių ir tik tada pasigirsta, kad atskridimas iš Washingtono yra delayed. Ne late tiek ir tiek minučių ar valandų, bet delayed. Tas dvelkteris netikrumo reikalas. Po ketvirčio valandos vėl tas pats delayed. Dar ne detained, bet mano minty jis jau netoli to. Ant lango sėdi graži mergaitė, tik kažin kokios ligos ar kokio kito galo į kairę pusę negražiai nukreiptu veidu. Ji pakelia akis nuo pilkumos, pažiūri į mane. Akys tokios mėlynos, kaip dangus anapus tos siaučiančios baltumos. „Ir vėl delayed“, sako. „Kodėl nesako late?“ „Gal į Havaną pasuko“, nusišypsau. „Man ir tokia pat mintis lenda galvon. Laukiu motinos. Jeigu pasuktų į Kubą ar kur kitur, nežinau kas ją ištiktų“. Ji pasakoja apie motinos baime ir kaip buvo sunku ją įkalbėti skristi. Ne dėl paties skridimo, bet dėl tų nusiskraidinimų. Ji šneka daug ir su noru, o man sunku žiūrėti į šonan nutrauktą jos veidą. Kad taip turėčiau stebuklingą ranką, perbraukčiau per veidą, ir motina rastų gražuolę, kurią gal vargu ir nebepažintų. Tik tada tepajuntu, kad ir toji mato mano paties rankas beveik vienas stagaras. Pagalvoju, kad abiem reikėtų stebuklo, ir nusišypsau. Šypsosi ir ji. Aišku ji galvoja, kad man šypsni sukelia jos pasakojimas, kurin stengiasi įdaigstyti humoro. Tik po trečio ar ketvirtito delayed praneša, kad lėktuvas leidžiasi. Kad ji kur galai! Įspitiname akis į vis tamsejančią ir prie lango artėjančią baltumą. Nieko nematyti. Jokio tamsaus taškelio, jokių šviesų, kol jis staiga, lyg didžiulės pilkas vaiduoklis, išnyra visiškai nebetoli lango. „Kaip jis driso leisti! Juk nieko nebematyti!“ — sušunka mergaitė. Mano galvoje irgi tas pats, bet vis tiek smagu, kad nusileido.

Pagaliau praveria tam pilkam vabalui šoną, ir eilė keleivių, rąkomis prisidengdami ausis ir veidus, skuba vidun. Visi vienas į kitą nepanašūs, bet kuris Kazys? Aną jau spėju būsiant jį, ir beveik prasižioju, bet jis per visų galvas jau kažin kam moja. Kitas irgi lyg būtų Kazio vertas, bet

nė galvos nekryptelėdamas nuklekia koridorium. Jis žino, kur eiti, o Kazys neturėtų žinoti. Rašė juk, kad Rochesteris ne vieno gyvo žmogaus nepažįsta. Pagaliau akį patraukia vyras rusvu lietuvišku pilkšvai rusva žiemine kepure, kaklą nuo šalčio apsitulokęs šaliu, kuris neatrodo būtų labai reikalingas, nes vešluka barzda gali geriau saugoti, negu komie apskumimai (Tą žinau iš patyrimo, nes prieš pusamžį ir pats ne menkesnę buvau užsiauginęs). Akys siuoja visus, neaplenkia nė manęs.

— Tur būt, galima prašnekin lietuviškai? — pasakiau.

— Taip ir spėjau, — nusišypsos. — Mačiau, kad tas žmogus kažin ko ieško, ir nusprendžiau, kad būsi tas pats.

— O aš maniau, kad būsite Kubon pasukę, — nusišuočiau ir papasakojau, kaip čia jų vėlavimąsi skelbė.

— Nieko nesakyčiau, — atsiliepė. — Be pastangų ir be išlaidų pamatyčiau dar vieną kraštą.

Kelias atgal jau visai kitoks. Ant greitkelio ne tik kad nebėra plikų lopų, bet nebematyti nei iš kur atvažiujanti, nei kur važiuojanti. Viskas turi eiti, kaip gaidžio giesmė — iš atminties. O Kaziu įdomu, koks didumo tas Rochesteris, kokia pramonė, iš ko žmonės gyvena...

— O kiek čia lietuvių?

Daug kas įsivaizduoja, kad Rochesteris mūsų yra jau jeigu ne tiek, kiek Chicagoje, tai mažiausia bent tiek, kiek Detroite ar Clevelande. O pats, Kazimierai, jau žinai, kad gero ūkininko pečiaus mums visais penkiomis eilėmis nebeapriestum, bet kaip čia naujam žmogui taip ir padėsi, kaip pažaliavusį varioką, ant delno. Todėl pradedu nuo tolo.

— Paskutiniame gyventojų surašyme lietuvių kilmės užsirašė daugiau negu tūkstantis, — imu atskleidinėti savo kaimo mažumą nuo storiiausio galo, o pačiam paširdžiūse kirba, kaip čia bus su šiuo vakaru, ar atsirast bent dešimt drasuolių. Gal užteks kokio penketo iš to viso tūkstančio.

— Tai nebogai, — nei patvirtina, nei nuneigia svečias.

Ką sako jo veidas, pažiūrėti negaliu, nes iš sniego debesio

prieš pat nosį išnyra svetimos kumelės užpakalis. Į šonus pasikraipydamas susilaikau nestuktelėjęs ir mėginu aiškinti:

— Žinoma, kai kurie jau kelintos kartos ir gal net nebemoka nė vieno lietuviško žodžio. Prieš parapijos dar vis tebeprisilaiko apie keturi šimtai.

Jis į tą pastabą nieko nepasako, bet aš nenoriu tuo užbaigti ir prisiverčiu pakloti žalią teisybę:

— Žinoma, literatūra ar kas nors jau gimininga ne visiems įdomu. Turime taip apie septyniadešimt žmonių, kurie ne tik ja domisi, bet net ir pasiilgsta panašių parengimų, kaip šiandien.

O pats galvoju, tik jau ne šiandien. Jeigu negerės, reikės tik kaimynus susikviesti ir savo būdelę sutalpinti visą Almeno literatūros vakarą.

Vos slenkstį peržengęs, žmonai prisistatė.

— Aš su barzda.

— Tai kas, — atvertė toji, nesugriebdama ką atsakyti į tokio aiškiai matomo daikto patvirtinimą žodžiu. O gal čia tebuvo lyg ir atsiprašymas, nes ji, tarpdury pasitikusi, pokštelėjo jam į žandą. Kaip ji čia žandą pasieks per tokį sužėlimą. Nutvėriau tą barzdos reikalą ir pasisakiau kažin kada pažinęs tokį pat barzdoto, gal net kiek barzdotesnį, žemaitį Alminą.

— Ar nebus kas iš giminės? — užklausa.

— Gal veterinarijos daktaras?

— Ir veterinarijos ir daktaras, — sakau.

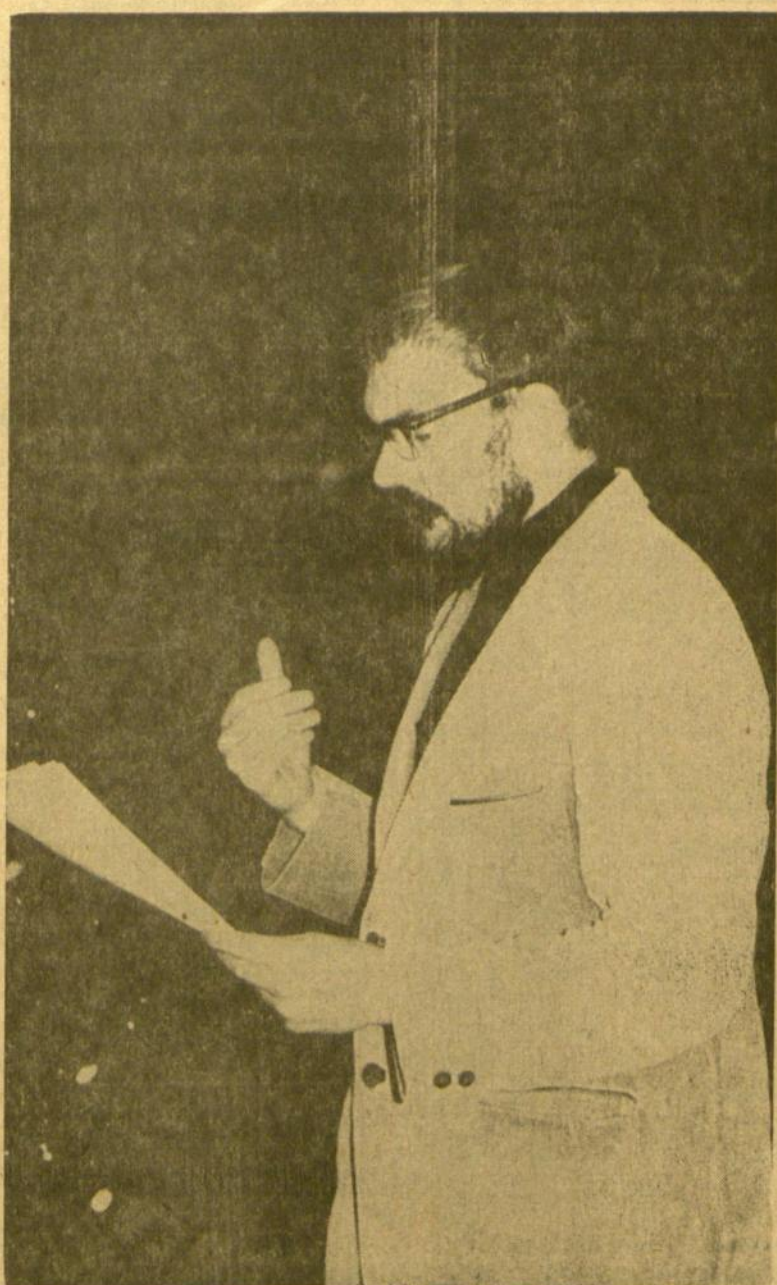
— Tai bus buvęs mano tėvas.

Bet dabar jis jau nebe Alminas, bet Almenas, kaip ir aš. Iš tikrųjų mūsų žemaitiška pavardė yra Almens. Pridėjau tik galūnę, kad būtų kaip linksniuoti. Ir tėvą įkalbėjau. Oficialiai pakeitėm. Kai ėmėm pilietybės popierius, buvo lengva: kaip norėjai, taip ir užrašė. Tik brolis pasiliko Alminas. Iš rašto dabar atrodė lyg ir ne giminės.

— Kai taip iš pusnyčių išsi kapstėm, — sakau, — gal kokį gurskį kokio nors skysto. Silumai. Į ką būtum linkęs?

— Nieko. Dabar nieko. Gal vėliau. Kai viskas pasibaigs.

Tuoį dingtelėjo, kad Kazys yra vyras, kuris į savo darbą žiūri rimtai. Prieš darbą nieko, kad būtų visiškai blaivus. Nemėgina apgaudinėti savęs, nei apsigaudinėjimu apvilti kitų. Tik kaip mes jo rimtą žiūrėjimą į tai, ką žada mums duoti, tokią dieną sugebėsim atsverti savo palankumu. Ir kol žmona jį veda palėpėn, kur jam teks miegoti, ir kol pasakoją apie lovą, kurią kada nors ža-

Kazys Almenas skaito savo kūrybą Rochesterioje, N. Y.

Nuotrauka J. J.

danti atiduoti į lietuvių literatūros muziejų, kaip istorinę, nes joje yra nakvojė beveik visi vieno rašytojo literatūros vakarų pirmūnai, — aš bėgu prie telefono paleisti gaudą, kad rašytojas atvyko, kad literatūros vakaras tikrai bus, nors dangus su žeme ir dar blauriau maišysis.

Užkandžiudami priešpiečius mėginame nukrypti į asmeninius literatūrinius patyrimus, bet jis ir čia labai santūrus. Mane pačią dar Vokietijoje. Ne asmeniškai, ne. Tada trylikos metų berniukui stipriai užkliuvusi „Naktis ant morų“, nuo to laiko mano vardas jam nesvetimas.

— O kaip ten su tuo „Juodosios gyvatės tiltu“? — mėginu kreipti kalbą į jį patį. — Girdėjau kalbant, kad jis yra grynai paties patirtis.

Valandėlę tyli ir vos žymiai šypso.

— Ten yra ir mano paties patyrimo. Tik viskas vyko ne taip.

apie Afriką nebūtų net šnekėti pradėjęs.

— Aš, matai, gal esu kiek kitoks, negu kiti čia užaugę. Jie augo miestuose, o aš kaimė. Neb-raskoj. Ten ir vėjai kitokie ir žiemos kitokios. Kai neša sniegą, tai tarp kalniukų privaro po keliolika pėdų.

Man smagu klausyti žmogų taip šnekančią. Paprastai, ne iš kalno suplanuotomis frazėmis. Pradedi just, kaip žodžių tarpais teka šiluma, bet mums tuos žodžius vis pertraukinėja telefonas. Tai tik šiandien taip, kai yra su kuo kalbėti. Paprastai jis ištyli savaitėmis, o kartais ir mėnesiais. Norėčiau vėl megzti kalbą, bet rūpi, ką veiksime vakare, nes telefonu atsišaukiančių ir žadančių bristi sniegus vis daugiau atsiranda.

O jis paskaitysiąs kokią trumpą novelę, gal kiek pašnekėsiąs kaip dirba. Bet, kad nuolat jis ir nerašąs.

— Parašau ką, o paskum kartais ir labai ilgai nebeprisėdu. Dabar rašau deektyvinį romaną. Man patinka praeitis. Kiekvieną sykį, kai nuvažiuoju į Lietuvą, pavažinėju po senoviškas vietas, Vilniuje pasiknišu po archyvus. Iš to išėjo „Vieverių kronikos“. Ne patys įvykiai, ne. Jie sugalvoti, bet tas anų laikų fonas. Tur būt, girdėjai — paskutinę knygą išleidau Lietuvoje.

Ir stabterėjo.

Žinojau, kad dėl to iš čionykščių buvo jam priekaištų, ir tas stabterėjimas dingtelėjo, lyg panašaus priekaišto laukytų ir iš manęs. Bet aš jokio priekaišto neturėjau. Ar svarbu kokiais keliais knyga į žmones išėina. Kad tik išėina.

— Girdėjau, — atsakiau.

Ir valandėlę kalbame apie leidimo sąlygas, apie honorarus. Pasirodo, kad jie ten honorarus moka ne už tiražą, bet pagal dar carinės Rusijos įvestą tvarką — už spaudos lankus. Ir moka tik rubliais, kurie turi pasilikti ten. Nė į jokią kitą valiutą neiškeis ir neišsišėsi. Tam juk ir yra tos sienos ir uždangos, kad žmonės nepraturėtų nei auksu nei išmintimi.

(Nukelta į 6 pusl.)

KOSTAS BUTKUS

Tel. PR 8-2781 (778-2781)

TVOROS, LANGAI, DURYS

STOGELIAI, RINOS.

APKALIMAI (Siding)

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1973 METAIS

American Travel Service Bureau, vadovaujamas Walter Rask-Ras, čiausko, 1973 metais organizuoja 12 turistinių ekskursijų į Lietuvą. Lietuvoje visos ekskursijos viešės 10 dienų — Vilniuje, Druskininkuose ir Trakuose. Walter Rask-Rasčiauskas, pirmas pradėjęs vežti žmones į Lietuvą, tą darbą sėkmingai tęsia jau 12 metų. Jo ekskursijos tvarkingai suorganizuotos ir vyksta sklandžiai.

Nr. 1 Gegužės 21 d.	15 dienų kelionė	Chicago
Nr. 2 Gegužės 28 d.	16 dienų kelionė (su Leningradu)	Chicago / New Yorko
Nr. 3 Birželio 3 d.	18 dienų kelionė (su Leningradu)	Chicago / New Yorko
Nr. 4 Birželio 25 d.	15 dienų kelionė	Chicago
Nr. 4-A Birželio 25 d.	21 dienos kelionė (su Roma)	Chicago
Nr. 5 Liepos 9 d.	14 dienų kelionė	Chicago / New Yorko
Nr. 5-A Liepos 9 d.	21 dienos kelionė (su Roma)	Chicago / New Yorko
Nr. 6 Liepos 15 d.	14 dienų kelionė	Chicago / New Yorko
Nr. 7 Liepos 19 d.	14 dienų kelionė	Chicago / New Yorko
Nr. 8 Rugpjūčio 1 d.	14 dienų kelionė	Chicago
Nr. 9 Rugpjūčio 1 d.	21 dienos kelionė (su Roma)	Chicago
Nr. 10 Rugpjūčio 22 d.	14 dienų kelionė	Chicago / New Yorko
Nr. 11 Spalio 1 d.	15 dienų kelionė	Chicago
Nr. 12 Gruodžio 19 d.	14 dienų kelionė	Chicago / New Yorko

Prašome iš anksto pasirinkti Jums tinkamą kelionės datą ir registruotis, nes dalyvių skaičius grupėse ribotas. Užsiregistruavusiems bus suteiktos visos informacijos apie kelionei reikalingus dokumentus. Kai kurios ekskursijos bus paskelbtos greitu laiku.

Įmokėjimas asmeniui \$100.00.

Visais kelionių reikalais prašau kreiptis į:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 So. Western Ave., Chicago, Ill. 60643
TELEFONAS — (312) 238-9787

Taip pat paruošime kvietimus giminėms atvykti į Ameriką: teikiame informaciją kelionių reikalais į visus pasaulio kraštus, parūpiname visas ir bilietus.

6% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$5,000 OR MORE Two Year Maturity	5 3/4% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1,000.00 One Year Maturity	SHORT TERM 5 1/4% PER ANNUM 3 or 6 month term Minimum \$1,000.00	5% PER ANNUM ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS
--	---	--	---

CHICAGOS TAUPYMO IR SKOLINIMO BENDROVĖ dėl bet kokį įsų namo pagerinimų duoda paskolas iki \$500.00 ir daugiau tinkamomis sąlygomis. O gal Jums yra reikalingi pinigai dėl kitokių reikalų? Ar jei neturite nuosavo namo ir Jums nusibodo mokėti aukštą nuomą, įsigykite nuosavus namus.

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY.

PAID QUARTERLY

BET KOKIAIS FINANSINIAIS REIKALAIŠ KREIPKITES Į

Chicago Savings and Loan Assn.

Philomena D. Pakel President

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. — GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P.M. to 8 P.M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 5, Sat. 9 to 12:30

Nauji leidiniai

• **Antanas Musteikis, KIAUROS RIESKUCIOS.** Romanas. Išleido Lietuviškos knygos klubas Chicagoje 1972 m. Spaudė Draugo spaustuvė. Dviejų spalvų viršelį piešė Ada Korsakaitė-Sutkuvienė. Knyga 259 psl., kainą 4,50 dol., gaunama Drauge.

Anot šios knygos aplanko parašė, Antanas Musteikis esteto žvilgsniu apžvelgia skaudžių pasikeitimų laikotarpį, prasidėjusį Lietuvos okupacijomis ir persimetusi į Amerikos gyvenimą. O knygos vizitinė kortelėje leidykla mus su romanu šitaip supažindina.

“Autorius galinėjas ir galinėjas su draugu ir artimųjų pavidalais, norėdamas juos perkelti į herojų plotmę, kad kasdienybė virstų pokyliu. KIAUROS RIESKUCIOS yra knyga šventadieniškų žmonių, kurie yra sutinkami šio-kią dieną. Kartais tie žmonės yra kaip tas žemaitis, kuris su paprastu šautuvėliu bando atmušti rusus nuo Sedos. Kartais jie taip giliai išgyvena savo kaltę, kurios niekas negali įrodyti, kad jie priartėja momentui prie Kafkos žmogaus.

Ar tremtis yra praeikimas ar tikrosios kūrybos įkvėpėja? Ar istorikai sugeba pavyti istoriją? Ar moteris išsako save, ar ji tik vaidina gabaus režisieriaus vadovybėje? Ar ji yra tokia natūrali, kaip iš ežero per vasarą išbrindusi? Ar Senojo Testamento patriarchas grįžo į mūsų gyvenimą aukoti savo sūnau? Ar ne per anksti Baranaukas išėjo iš Anykščių šilelio? Kur pasiklydo Vaižgantas? Kodėl suvalkiečiai pasišovė į bendrinės kalbos gimdytojus? Ar Rytų Europos žmogus yra apsigimęs būti šališku? Ar dukte, išdavusi tėvą, nedrebą kaip Drebulę? Ar yra žmonių šalia kūrėjų ir intelektualų? Kas išveržė į sosotinę, kaip į niekeno žemę?

Tai yra klausimai, kurie išskyla Antanui Musteikiui šiame romane”.

• **KALBININKO KAZIMIERO JAUNIAUS RANKRAŠTINIS PALIKIMAS.** Katalogas ir publikacijos. Lietuvos Valstybinė respublikinė biblioteka. Vilnius-1972. Parengė Stasys Skrodenis. Spec. redaktorius Algimantas Lukošius. Leidinio tiražas 2000 egz. Prieš titulinį knygoms puslapį įdėtas kun. Kazimiero Jauniaus portretas — Sauliaus Ika-mo lino raizginys.

Leidinio įvadiname žodyje, be kita ko, sakoma: “Čia spausdinamas analizinis K. Jauniaus rankraštinių palikimo bibliografijos aprašymas, apimantis ne tik Respublikinės bibliotekos Rankraštyne esančią medžiagą, bet ir Lietuvos MA Lietuvių kalbos ir literatūros instituto bibliotekos rankraštyne, VVU Mokslinės bibliotekos Rankraštų skyriuje bei Lietuvos Centriname valstybiniame istoriniame archyve saugomus rankraščius ir dokumentus. Toliau pateikiama K. Jauniaus korespondencija (jo ir jam rašyti laišku), kurią parengė Lietuvių kalbos ir literatūros instituto mokslinis bendradarbis K. Eigminas. Publikuojama K. Jauniaus surinktoji tautosaka bei jo pastabos apie A. Bezzenbergerio istorinę dainą su plačiu straipsniu “K. Jaunius ir tautosaka”. Leidinio pabaigoje skelbiami trys (iš penkių) K. Jauniaus finų-ugrų-baltų kalbų etimologiniai žodynėliai su Lietuvių kalbos ir literatūros instituto mokslinio bendradarbio, filol. m. kand. S. Karaliūno straipsniu, S. Karaliūnas taip pat redagavo tuos žodynėlius”. Leidinys 368 psl.

• **JOURNAL OF BALTIC STUDIES, Volume III, Number 2, Summer 1972.** Žurnalą redaguoja Arvids Ziedonis, Jr., Muhlenberg College. Redakcinė kolegija: Olavi Arens, Columbia university. Andrew Exergailis,

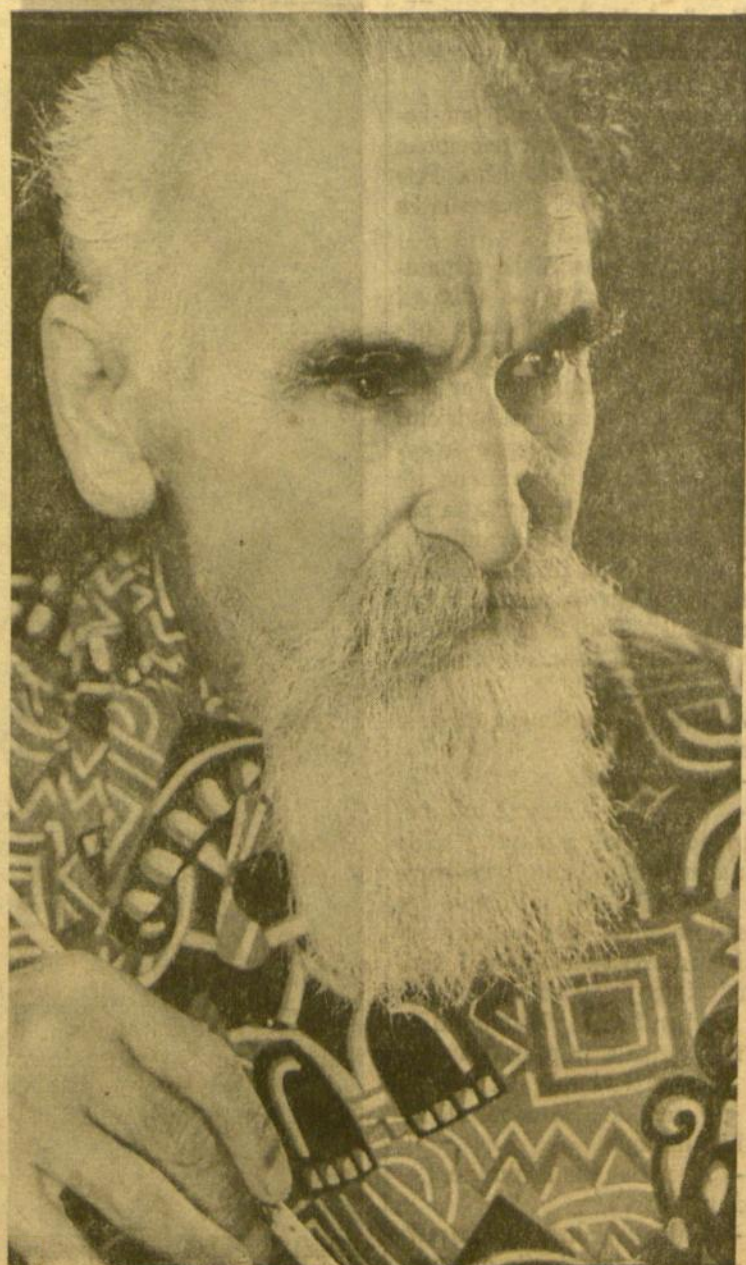
Ithaca College; Janis Kreslins, Council on Foreign Relations; Mardi Valgema, Lehman College, City University of New York; Bronius Vaškeš, Lafayette College. Viršelį piešė Sigurd Gravas. Žurnalas spausdintas Augustus Printing Service, Lincoln, Nebraska, 68502, USA. Tiražas 1000 egz. Redakcijos adresas: Arvids Ziedonis, Jr. Muhlenberg College, Allentown, Pa. 18104. Administracijos adresas: Janis Gaigulis, 366—86th Street, Brooklyn, N. Y. 11209. Žurnalo metinė prenumerata 8 dol., atskiro numerio kaina 2 dol. Leidžia Association for the Advancement of Baltic Studies, Inc. (AABS). Sąjungon įstojimo metinis mokestis 10 dol. Šia suma Sąjungos nariai užsimoka ir žurnalo prenumerata. Įsirašant nariai į Sąjungą, įstojimo mokestį reikia siųsti tuo pačiu žurnalo administracijos adresu. Sąjungoje narių skaičiumi lietuvių toli pralenkia latviai ir estai. Todėl kiekvienas švietesnis lietuvis yra raginamas įstoti nariu į šią Baltiškųjų studijų sąjungą, savo metiniu 10 dol. mokesčiu bent paremiant jos istoriškai baltiečių švietulių apsiūgimą savųjų tautų mokslo plotmėje. Naujai kadencijai Association for the Advancement of Baltic Studies, Inc. prezidentu kaip tik yra išrinktas lietuvis — prof. dr. Rimvydas Šilbajoris, The Ohio State University.

Šio Journal of Baltic Studies numerio turinys:

ARTICLES: Lenin and Peasant, ‘Bolshevism’ in Latvia, 1903—1915 (Stanley W. Page); The Polytechnical Institute of Riga and Its Role in the Development of Science (Eizens Leimanis); Alexander Soltzhenitsyn and the Baltic Peoples (Anatolius C. Matulis). A French Observer of the Baltic (Biruta Cap). REVIEWS: Lowell Tilleit “The Great Friendship: Soviet Historians on the Non-Russians Nationalities” (Earl W. Jennison, Jr.); Robert Conquest “The Nation Killers” (Nicholas Balabkins); Ragnhild M. Hatton “Charles XII of Sweden” (Earl W. Jennison, Jr.); Alexander Solzhenitsyn “August 1914” (Anatolius C. Matulis). BIBLIOGRAPHICAL NOTES: Recent Publications on Baltic History (Janis Kreslins and Olavi Arens). COMING EVENTS: Forthcoming conferences. BALTIC STUDIES AT INSTITUTIONS OF HIGHER LEARNING: Availability of Informations on the Baltic States. Reference Tools and Baltic Material (Uno Teemant); Survey of Nationality Study by Columbia University: Library Collections of Baltica. AABS ITEMS: AABS Challenges and Opportunities (Edgar Anderson, President); Personal Notes.

• **MITTEILUNGEN AUS BALTISCHEM LEBEN, Nr. 3 (79), September 1972, 17. Jahrgang.** Vokiečių kalba leidžiamas informacinis leidinys, informuojąs skaitytoją apie Baltijos kraštų ir jų išeivijos šių dienų kultūrinę, visuomeninę ir politinę veiklą, leidžiamas draugijos Baltische Gesellschaft in Deutschland, Išeina keturis kartus metuose. Metinė prenumerata 15 vokiškų markių. Redakcijos ir administracijos adresas: Adam Gruenbaum, 8 Muenchen 2, Lessingstrasse 5, W. Germany.

Leidinio lietuvių veiklai skirtuose puslapiuose, šalia gausių trumpų kultūrinių informacijų, plačiau rašoma apie praėjusios vasaros Amerikoje įvykusį Pasaulio lietuvių jaunimo antrąjį kongresą ir ketvirtąją Tautinių šokių šventę. Taipgi išsamiau informuojama apie visų lietuvių (tėvynėje ir išeivijoje) pastangas gelbėti nykstančius M. K. Čiurlionio paveikslus; rašoma apie

Adomas Varnas, vienas pirmųjų mūsų dalies veteranų, pirmųjų lietuvių meno parodų dalyvių šio šimtmečio pradžioje Vilniuje, kuriam šiuo metų sausio 1 d. suėjo 94 metai. Dailininkas gyvena Chicagoje, būdamas aktyvus mūsų kultūrinio gyvenimo dalyvis: uoliai lanko parodas, koncertus, vaidinimus, paskaitas ir pats tapo.

Nuotrauka Vytauto Maželio

Viena diena su Kaziu Almenu

.Atkelta iš 5 pusl.)

— O kaip su detektyviniais? Ar galas jau matyti? — grįžtu prie darbų.

— Tai jau kaip ir baigiau. Jeigu tik pasiseks, galvoju ir tą spausdinti tenai, Tegu skaito. Jeigu...

Telefono žirizklis nutraukė sakinį, ir jis liko nebeprasakytas. Kai užbaigiau kalbą, Kazys jau buvo atsinešęs ir ant stalo pasidėjęs diktąfoną. Dar grįžtant per sniegynus iš aerodromo, buvo užsiminęs, kad juodu su žmona turi tokį lyg ir mogį ar nikį: renkasi medžiagą apie mūsų kultūros istorijos raidą. Kur tik randąs žmonių, ypač senesnių, turėjusių ryšių su vienokiomis ar kitokiomis mūsų kultūrinėmis apraiškomis, su jais išsišneka apie praeitį, pasižnešimą užrašą į juostelę, o žmona paskiau perrašanti mašinėle. Jau turįs surinkęs gana didelį pluoštą tokių pasikalbėjimų. Jau buvau jam nužiūrėjęs porą tokių žmonių savo kaimynystėje, bet jis ėmė ir įnikti į mane. Taip ir nebeteko jo žemaitiško būdo atsverti savo pusę. Nebesužinojau nei kur, nei kaip jis pradėjo rašyti, nei iš kokių sąvojų jis tas rašymas konkretizavosi, net nesužinojau, kodėl rašo lietuviškai, tokia nepelninga kalba, kai visiškai nebloggeriau, o kas žino, gal net geriau tą patį galėtų rašyti angliškai ir tikėtis šiek tiek pinigų. Tie klausimai, Kazimierai, man rūpėjo ir teberūpi, bet kai reikėjo klausyti, trintė nusitrynė, o gal tik laiko pritrūko. Matyt, ne reporteriu gimęs esu.

Bet salėn žmonių prisirinko. Kiek mažiau, kaip praėjusį pavasarį Tavęs pasiklausyti, bet tada nereikėjo iš sniego išsikasti. Nė vienas ir šį sykį nesigailėjo atėjęs. Pirmoje daly Kazys trumpai paaiškino, iš kur dygė tos jo

okupanto abejingumą, net priešingumą tam reikalui ir pagaliau ledų pralaužimą, bent leidžiant vokiečių leidyklai “Verlag der Kunst” Dresdene išleisti vokiečių kalba kapitalinę, didelio formato ir su spalvotomis reprodukcijomis M. K. Čiurlionio monografiją.

“Vieverių kronikos”, įspėdamas, kad nemašytų su Vieverių miesteliu, nes Vieveriai yra grynai jo vaizduotės nuosavybė ir čia pat perskaitė net trejetą kronikėlių: kaip laivinkui per moterį ir pupas nugarinamą laivą, kaip žydas per Skystaputrių šeimą prardas pinigų ir karčiamą ir kaip per meškas bajoras neteko kelnų ir garbės, o bitininkas bičių. Kiekviena toji kronika menininko, bet kartu ir matematiko, darbas. Žmonės tokie ryškūs, nors portretus piešk, veikimas nuoseklus, be jokių logikos spragelių, ir vis nepasakyta paslaptim priekini traukia, kurio eiga visa laiką žymėjo klausnių juoko prasiveržimai, kaip sproginėją pūslai. Ir skaitančiojo balsas ryškus, nevarginas pertempimu, tarimas aiškus, sakinio moduliacija išieskoto ligi smulkmenų. Net patiems mažiausiems, kurių atsilankė geras pustuzinis, nė vienas nuotykis nenubiro pro šalį. Dar ir kitą dieną jie kikenė ir draugams pasakojo, kaip dygstančios pupos skėlė laivą, kaip meškinas bajorą akėjo ar kaip Skystaputriai visą žydėlio karčiamą išgėrė.

Po pertraukos skaidrėmis (daugiausia paties fotografuotomis) pavadžiojo po tėviškęs piliis, po Vilnių, kur nuo kiekvienos bažnyčios nubrauktas švento būdvardis, kur aikštėje stovi Lenino paminklas, iškilmingai ran-

G E L E S

vestuvėms, banketams, laidotuvių ir kitokioms progoms

BEVERLY HILLS GELYNČIAI

443 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
TEL. DP 4-0833 — DR 4-0834

IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI

30% iki 50% nuolaida

Galima pirkti dalimis ir išmokėtina

SOUTHWEST FURNITURE CO.

6200 S. Western — Tel. GR 6-4421

TELEVIZIJOS

Krautuvė Marquette Parke

Spalvotos ir paprastos Radijai

Pardavimas ir taisymas

MIGLINAS TV

2346 W. 69th St. — tel. 776-1486

ką ištises į rusų bastijoną — saugumo policijos būstinę, lyg sakytų: “Gerai įsižiūrėkite, štai kur jų laisvė”, net nuvedė į po atviru dangum muziejų, kur surinkta senoji Lietuvos architektūra, net vienas kitas pakelės kryžius ar koplytėlė. Ar ant kryžiaus tebėra Kristaus kančia, nebūvo galima įžiūrėti, bet koplytėlė aiškiai tuščia. Šventojo net ir muziejuje nebėra. Taip ir kyla mintis paklausti, kur jis: ar saugumo rūmuose tebesiaiskina, o gal nusprendė, kad muziejuje jam dar ne vieta, pasikėlė trinityčius ir išėjo per kolūkių žmonių guosti ir dvidešimtojo amžiaus vergams ašaras šluostyti. Greičiausia, kad taip ir atsitiko.

Šiaip smagu buvo kartu su Almenu pavaikščioti tose vietose ir tiems, kurių ne kartą tenai buvo vaikščiota, o kartu ir tiems, kurie apie jas tebuvo tik iš kitų girdėję ar skaitę. Ypač, kad ir pasakoti jis moka ne kiek neprasčia, negu skaityti, vis padailindamas ramiomis, humoro pilnomis pastabomis.

Paskum, Kazimierai, jau Tu žinai mūsų įprastinę tvarką: pagurkšnojame kavutės, pasidaliname išpužiais, pasirenkam autografą. Jau ir pats esi pastebėjęs, kad tokie vakarai yra kartu ir labai gera priemonė (ar vieta) knygą paskleisti. Beveik kiekvienas, su autorium praleidęs vakarą ir asmeniškai susipažinęs, nori turėti ir jo knygą. Šį kartą kažin kaip išėjo, kad tu knygų daug kam net pritrūko. Ir pusnys nors porai valandų pasimiršo. Gal

gražiausiai atėjusių nuotaiką išreiškė jauna studentė: “Nors buvau pasiryžusi egzaminams ruoštis, bet tokia laiminga, kad atėjau. Man visai naujas pasaulis atsivėrė”. Nors iš kitos pusės, gal ir ne visi buvo vienodos nuomonės. Kad va ir dabar bemėginant užraukti šias palaidas pastabas, telefonas vėl sužirzė. Skambina bičiulis, su kuriuo neteko tą pačią dieną iškalbėti, ir sako: “Žinai, Jurgi, kad aš tą Almeną visiškai kitaip įsivaizdavau. Daug prasčiau. Tiesa, ir skaityti, tur būt, nebuvau skaitęs. Bet dabar — puikus vyras. Ir kaip skaito! Ir kokia proza! Tik vienu esu nepatenkintas. Tos pilys ir kiti dalykai labai geri, bet kodėl jis viso vakaro nepaskyrė vien savo kūrybai? Tai bent vakaras būtų buvęs”!

Tai nieko nauja. Beveik po kiekvieno tokio literatūros vaka-

ro tenka išgirsti, kad rašytojas galėjo ko nors dar daugiau duoti. Ir tai yra gera: parodo, kad yra žmonių gyvų ir atvirų mūsų grožinei literatūrai ir dar tebegyvam rašytojui.

Tuo tarpu tiek —

Tavo Jurgis Jankus

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

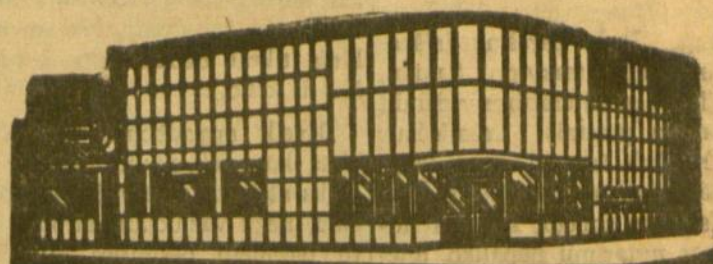
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių firmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street

Chicago, Illinois, 60629

Tel. PProspect 6-8998

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING SPACE

6% 5%

Mokamas už dvejas dol. užskaita mokamas už minimum \$5,000.00

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOŠIMCIUS NUO 1 D.

Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: PIRMADIENI KETVIRTAD. ANTRADIENI PENKTADIENI

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ IR ĮVAIRIUS USSR KRAŠTUS, naudokitės patarnavimu plačiai žinomos firmos

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED BY VNESHPOSYLTORG)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA: 1776 BROADWAY, NEW YORK, N. Y. 10019 Tel. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynę ir kitų daiktų.

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

Affiliated with PODAROGIFTS, INC.

Prima užsakymus butams, automobiliams, dovanų pažymėjimams, motociklams, šaldytuvams, televizijos imtuvams ir įvairioms kitoms sovietinėms prekėms, kurias galite užsakyti Lietuvoje ar USSR gyvenantiems giminiams. Papildomų žinių teiraukitės mūsų pagrindinėje įstaigoje ar bet kuriame mūsų skyriuje. Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Seštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI

Allentown, Pa. — 126 Tilghman Street	435-1654
Baltimore 31, Md. — 1900 Fleet Street	342-4240
Brooklyn, N. Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	467-6465
Buffalo 12, N. Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street	925-2787
Chicago, Ill. 60609 — 1855 West 47 Street	376-6755
Cleveland 13, Ohio — 1028 Kenilworth Avenue	771-0696
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
Farmingdale, N. J. — Freewood Acres Rt. 9	363-0494
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos Campau Avenue	365-6740
Hartford 6, Conn. — 122-126 Hillside Avenue	249-6216
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue	385-6550
Newark, N. J. — 378 Market Street	642-2452
New York 3, N. Y. — 78 Second Avenue	674-1540
New York 3, N. Y. — 141 Second Avenue	475-7430
Philadelphia 23, Pa. — 631 W. Girard Avenue	769-4507
Rahway, N. J. — 47 East Millton Avenue	381-8800
South River, N. J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
Syracuse, N. Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746
Trenton 10, N. J. — 1152 Deutz Avenue	392-0306
Utica, N. Y. — 963 Bleeker Street	732-7476

Kultūrinė kronika

Iš Lituanistikos instituto veiklos

Kaip buv. Prezidiumo vardu jo pirmininkas dr. Vincas Maciūnas informuoja, Lituanistikos instituto Mandatų komisija 1972. XII. 21 d. posėdyje suskaičiavo balsus, praneša, kad LI nariai patvirtino pasiūlytus naujo prezidiumo kandidatus. Tai gi naują LI prezidiumą sudaro: pirm. dr. Jurgis Gimbutas ir nariai V. Vadas Kulbokas, dr. Aleksandras Plateris, dr. Tomas Remeikis ir Simas Sužiedėlis. Jiems visi linkime geros sėkmės, organizuojant tolimesnę LI veiklą.

Pateikiama taipgi trumpa LI pastarųjų trejų metų apžvalga. Vienas iš pagrindinių 1969 m. išrinkto LI prezidiumo uždavinių buvo naujų LI narių reikala. Jų buvo išrinkta 17. Jų tarpe buvo visa eilė mūsų jaunosios kartos mokslo žmonių, kurie jau sudaro ketvirtadalį visų LI narių. Netolimoje ateityje jiems teks perimti ir viso LI vadovavimą.

LI papildymas dar ir dėl to aktualus, kad jau visa eilė narių amžinai nuo mūsų atsiskyrė. 1969-1972 m. laikotarpyje mirė Juozas Bačiūnas (LI garbės narys, 1939. I. 23), Konstantinas Avizonis (1969. IV. 20), Pranas Paulukonis (1970. IV. 29), Kazys Karpus (1971. X. 20), Zenonas Ivinskis (1971. XII. 24), Konstantinas Račkauskas (1972. II. 24), Vladas Vilimas (1972. VII. 12), Antanas Salys (1972. VII. 31). LI ribojasi lituanistika besidomėjančiais ir joje besireiškiančiais. Tad, jei nepavyktų įsteigti bendrosios lietuvių mokslo draugijos (jā buvo per I Mokslo simpoziumą Chicagoje

nutarta steigti, ir LI buvo delegavęs du savo narius organizacinę komisiją), tektų pasvarstyti reikalą ir galimybes LI pertvarkyti taip, kad jis galėtų apimti visus kvalifikuotus lietuvių mokslo žmones išsivijoje.

Labai svarbus uždavinys buvo ir suorganizuoti trečiąjį LI suvažiavimą. Dr. T. Remeikio vadovaujamai LI Iždo tarybai energingai padedant, toks LI suvažiavimas buvo surengtas 1971 sukaštuviniams metais Chicagoje, kur prieš 20 metų LI ir buvo įsteigtas. LI narių ir kelių kvietimų svečių buvo perskaitytas 21 mokslinis pranešimas. LI Suvažiavimo Darbai buvo dr. T. Remeikio rūpesčiu išleisti atskira knyga.

Salia LI Suvažiavimo Darbų leidžiama ir eilinė III-jį LITUANISTIKOS DARBŲ knyga, redaguojama V. Maciūno. Šiuo metu didžioji tomo straipsnių dalis jau surinkta spaustuvėje ir tikrinamos korektūros. Knygos spausdinimo išlaidoms buvo prašyta ir gauta Lietuvių fondo parama.

1972 m. buvo priimtas naujas LI statutas, kurio projektą parengė dr. D. Krivickas (komisijos pirm.), dr. K. Jurgėla ir dr. A. Plateris. Svarbiausioji pieštis persitvarkyti buvo ta, kad LI Iždo taryba buvo nutarusi likviduoti. Padaryta ir kai kurių kitų svarbių LI statuto pakeitimų.

1972 m. rudenį j LI kreipėsi JAV LB Centro valdyba, prašydama perimti lietuvių išsivijos bibliografinio metraščio leidimą,

Viktoras Vizgirda

Natiurmortas

jo ligšioliniams leidėjams pasitraukiant. Pasitarime Chicagoje, kuriame be LI pirminko ir Lietuvių spaudos istorijos ir bibliografijos skyriaus narių dalyvavo ir Lietuvių fondo atstovas, buvo nuspręsta, kad LI perims ano metraščio leidimo priežiūrą ir vadovavimą. Jei bus gauta prašytoji LF parama, metraščio

parengimo darbą bus galima tuoj pat ir pradėti.

Sekantis LI suvažiavimas numatytas 1973 m. Jis jungiamas su tais pačiais metais Chicagoje rengiamu II-ju Mokslo simpoziumu. LI prezidiumas dalyvavo specialiaame pasitarime Simpoziumo reikalais, sukvietame 1972 m. rudenį Pasaulio lietuvių inžinierių ir architektų s-gos suvažiavimo metu.

Šį kartą kuokos nukreiptos į dailininkus

Lietuvos dailininkai, pabrėždami kūrybinį augimą ir meninę formą, metodškai kovoją prieš jiems trukamus sužetintimus. Šis prispazinimas telpa vadinamam Lietuvos TSR kultūros ministro L. Sepečio straipsnyje, išspausdintame Maskvos žurnale "Is-skutstvo" (1972, nr. 10). Paties Sepečio žodžiais: "... Tapytojai kurį laiką tenkinosi išoriniais plastiniais ieškojimais, formalių kolorito problemų gvildenimu ir t. t. Esant tokiai situacijai, netgi pasireiškė tam tikros, atseit laiko reikalavimai pagrįstos, teorinės koncepcijos, kurių vieną sąlygiškai būtų galima pavadinti 'minimalizmu', o kitą — 'antitemišku'. Atsirado nuomonių, kad, girdi, bendras dailės vystymasis, pasireiškiantis konkrečiais darbais, jų skaičium, tematikos ryškumu, yra menkareikšmis meninio gyvenimo aspektas. Vienintelis svarbus aspektas — pačių dailininkų kūrybinis augimas. Kartu su tuo teigta, kad kiekvienas paveikslas, nepriklausomai nuo temos visuomeninio gilumo, vien savo menine forma, esą, galįs pakilti iki sužetintų — teminės tapybos lygio... Faktiškai imtasi kampanijos prieš sužetintą — teminį paveikslą".

Tuos savo menui ir individu-

jimo savo sveiku humoro įsijautimu. Russell iš jo padarė proletarišką herojų, jauną Herkulą.

Filmas yra patrauklus žiūrovui savo spalvingumu ir skleidžiama užkrečiančia energija, o taipgi įtikinančia vaidyba visų aktorių, ypač Dorothy Tutin, Sofijos Brzeska rolėje.

Iš filmo nesudaro aiškų vaizdą, kad Gaudier buvo genijus, bet, kai filmas baigiasi, žiūrovas pajunta, kad kažkas didžio apleido šį pasaulį ir paliko jį daug turtingesniu.

O režisierius savo keliu pasiekė kažką taip pat nepaprasto — paminėjo meną ir menininką be įbalzamavimo dailininko jo paties legendoje.

Jaunesni kaip 17 m. žiūrovai įleidžiami, tik tėvų ar globėjų lydimi.

tojus, "kurie aktyviai reaguoja į tikrovės visuomeninius reiškinis" ir kuria paveikslus "didiesiems mūsų partijos ir valstybės jubiliejams minėti" — t. y., propagandistus.

Sepečio straipsnis nežada gero lietuvių dalei. Išvertus jį iš partinio žargono, tai perspėjimas lietuvių dailininkams grįžti prie stalininės propagandinės tapybos. Terminai "visuomeninė tematika" ir "sužetinis teminis" paveikslas buvo labai mėgiami Stalino meninių prievaizdų. Kad dailininkams neliktų jokios abejonės apie partijos vaidmenį, Sepečys cituoja Leniną: "Mes turime visiškai planingai tam (meno) procesui vadovauti ir formuoti jo rezultatus".

(ELTA)

Lietuviškos knygos klubo šių metų užmojai

Lietuviškos knygos klubas yra lietuviško kūrybinio gajumo ženklas. Jis remia savus rašytojus, leidamas ir platindamas jų kūrinius. Tai yra sambūris žmonių, kurie nenori susilaukti priekaištų, kurio iš mūsų yra susilaukę Didieji Lietuvos kunigaikščiai už tai, kad jie nesirūpino lietuvių kalbos ir literatūros puoselėjimu. Ši leidykla organizuoja lietuviškos knygos leidimą literatūrą suprantančių ir ją veikiančių asmenų susibūrimu.

Ateinančių metų būvyje Lietuviškos knygos klubas rengiasi savo nariams pasiūlyti visą eilę idomių ir vertingų knygų. Tarpe jų galima paminėti vieno plačiai žinomo beletristo, pasižymėjusio gražia kalba, bet rašiusio ir poezijos, sumanymą išleisti poezijos rinkinį.

Taip pat yra ruošiamasi išleisti novelių rinkinį, kurios yra parašytos pasakų stiliumi. Pasakos žanras domina rašytojus savo didelėmis laisvėmis, tiesiog neribotomis išraiškos galimybėmis.

Vienas daktaras ruošia novelių rinkinį, tas dramas, kurios vyksta didelio miesto ligoninės operacinėje kambaryje. Šios nove-

lės atidengia ne tik paciento nuotaikas, kiek ir kaip tai išgyvena tie žmonės, kurie nuolat susitinka su tragiškomis žmogaus gyvenimo situacijomis. Lietuviškos knygos klubas netruks šį rinkinį pateikti savo nariams.

Vienas iš garbingųjų Lietuviškos knygos klubo uždavinių yra išleisti pamijuoatąjį Draugo romaną, kurių jis yra išleides jau

21. Lietuviškos knygos klubo nariai, įmokėdami vienkartinį 5 dol. mokestį, klubo leidinius gauna vienu trečdaliu pigiau. Jie turi tik apsispręsti per dvi savaites nuo gauto pranešimo, ar jie knyga domisi, ar ne.

Lietuviškos knygos klubo adresas: 4545 W. 63rd Street Chicago, Ill., 60629.

HIGH RATES

5% Per Annum
Passbook Accounts

PAID QUARTERLY

— AT —

6% Per Annum
\$5000 or more
Certificates
2 year min.

BRIGHTON

SAVINGS & LOAN ASS'N

HIGHEST RESERVES

4071 Archer Avenue

Chicago, Ill. 60632

TEL. — LA 3 - 8248

(West of California Avenue)

5 3/4% Per Annum
\$1000 or more
Certificates
1 year min.

5 1/2% Per Annum
Investment
Bonus
Certificates

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYNS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
— TEVAS IR SŪNUS —
TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Tel. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

EUDEIKIS
DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktorai
Tryns Moderniškos Kopolyčios:
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas YARds 7-1741-2

Laidotuvių Direktorai
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNŲ
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
11028 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-8572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YARds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-1138-39

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

Filmų įvairumai

Prancūzų skulptoriaus ir lenkų rašytojos meilės istorija

STASĖ SEMENIENĖ

Kiekvienais metais apie Kalėdas prasideda pats stipriausias filmų sezonas. Tada stengiamasi pateikti publikai geriausią programą. Ypač 1972 metų pabaigai paberta, lyg Kalėdų eglutės žaisliukų bei ornamentų, visa eilė labai gerų filmų. Be anksčiau jau minėto šiuose puslapiuose "Young Winston", verti dėmesio yra ir šie filmai: "Sounder", "Slenth" ir kiti.

Vienas originaliųjų režisierių, kaip John Ford ar Ingmar Bergman, yra ir Ken Russel. 1972 metais jis sukūrė antrą gerą filmą "Savage Messiah", apie jauną dailininką, gyvenusį ir studijavusį Edvardo laikų Londone. Filmas yra romantiškoji duoklė labai trumpam, žaibu blykstelėjusiam Henri Gaudier - Brzeska gyvenimui. Tai prancūzų skulptorius, sukuręs keletą išpūdingų modernių statulų, daugelio kritikų laikomas genijumi.

Filmas pagrįstas mažiau ar daugiau faktais. Gaudier, po studijų Anglijoje ir Vokietijoje — Nuernberge bei Muenchene, gyveno bohemiskame Paryžiuje 1910-15 metais ir pažinojo Ezra Pound, kuris aprašė jo gyvenimą ir nepaprastai produktingą darbą per taip trumpą laiką. Jis žuvo I-mame pasaulio kare, būdamas vos 23 m. Prieš tai gi jis sutiko ir pamilo nepaprastą ir ekscentrišką lenkę, dvidešimt metų už save vyresnę, ir gyveno su ja penkerius audringus metus. "Savage Messiah" yra kaip tik jų gyvenimo pasakojimas — smar-

kių nesutikimų, tylių kentėjimų, o kartu ir gilios meilės.

Toji moteris buvo Sofija Brzeska, kurios pavardę minimas skulptorius prisegė prie savosios ir liko taip įrašytas istorijoje bei enciklopedijose. Ji buvo originali, bet nieko nesivairanti ir turėjo staigų temperamentą. Buvo pasiryžusi tapti žymia rašytoja. To niekad nepasiekė, netgi jos pavardės jokiam enciklopedijos puslapy nerasi. Likimo ironija — vien tik jos mylimasis jos pavardę, ją pasisavindamas, įamžino.

Filmas sukausto mūsų dėmesį, nes šie du asmenys yra taip keistai suporuoti. Jis buvo nepaprastai talentingas, ji gi — vidutiniokė. Jis gražus, bet jos grožis greitai vyto. Jis buvo lyg nerimtas vėjas, o ji tylus, gilus vanduo. Parodoma keleta juokingų scenų, kaip ji savo šaitum išsiųsdavo jį kitur.

O tačiau ji visados susigrąžindavo jį atgal. Ir tik Dorothy Tutin, suvaidinusi Sofiją, talento dėka, mes tikime rodome gyvenimo tikrumą, kartu juokingu ir liūdnu. Taipgi Russell gabumas sugeba apjungti visą filmą tokia šilima ir nuosirdžiu švelnumu, kuris yra tikrai platoniškas, o tačiau nė visiškai begilesnių ryšių.

Aktorius Scott Antony, naujas vyrukas, yra "neišdirbtas deimantas", o tačiau labai paruoštas tai rolei, nepaprastai nuosirdus ir saugus nuo įprasto avangardiško kvailio pamėgdžio-

MES TEBEMOKAM

6% už 2 Metų
Certifikatus
(Minimum \$5,000)

5 3/4% už 1 METŲ CERTIFIKATUS (Minimum \$1,000)

Open Mon. 9-8; Tues Thurs Fri. 9-5; Sat. 9-1; Closed Wed

SAINT
ANTHONY
SAVINGS

1447 So. 49th Court
Cicero, Ill. 60650
TEL. — 656-6336
Joseph F. Gribauskas,
Executive Secretary

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET TEL. — CA 5 - 7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS
RADIO IR STEREO APARATŲ. PARDAVIMAS IR TAISYMAS
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Kas tik turi gerą skonį,
viską perką pas Lieponį.

LIEPONIS
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
Marquette Pk., 6211 So. Western — PR 8-5875

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9:00 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9:00 iki 6:00 val. vak. Sekmad. atdara 12 v. iki 5 v. popiet.

GERIAUSIA ŠVENČIŲ DOVANA TAI KNYGA — AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA

Autorius LEONARDAS ŠIMUTIS

Veikalas, kuriame pavaizduota tiksliai veikėjų ir veidų tekste bei iliustracijose, aprašyti Amerikos lietuvių rūpesčiai savo tėvų kraštui Amerikos ir tarptautinių įvykių fone. Skaitydami rasi save, savo brolių, tėvų, dėdę, kaimyną ar šibire kenčiančio brolio ar sesers lietuvių balsą. Užsakyk ar užsisakyk šią švenčių progą.

Knyga gaunama DRAUGE, pas ALT skyrių valdybas arba ALT Centro įstaigoje, 2606 W. 63 St., Chicago, Ill. 60629. Tel. 778-6900. Kaina \$10.00

SPYGLIAI IR DYGLIAI

REDAGUOJA DR. S. ALIŪNAS

ANT KO LAIKOSI PASAULIS

Naujųjų metų angoje pravartu pakalbėti ant ko laikosi pasaulis, kurlame taip galvotrukčiais lekia laikas. Iš tikrųjų pasaulis laikosi ant manęs, na, dar ir ant tavęs, nes be to nebūtų pasaulio, jis, taip sakant, prasmegėtų kur nors be jokio ženklo. Pasaulis laikosi tavo darbu ir ryžiu, o kitam pasaulis laikosi jo darbu.

Pavyzdžiui, pašto ženklų rinkėjai mano, kad laikosi pasaulis ženklų rinkimu. Na, ir suprantama, nebūtų ženklų, kaip tu kam laisvą pasiūstum, tiesiog gyventum vienas ir švenčių progą negaėtum nė artimo pasveikinti, nei jo laiškučių į dvarinį subuvimą pakviesti. Be pašto ženklo nebūtų pasaulio, kaip laisvą be jo galėtų pasaulį apkeliauti, todėl pasaulis pašto ženklų rinkėjams laikosi ant pašto ženklo.

Pasaulis poetams laikosi ant poezijos. Na, juk įsivaizduokit, nebūtų eiferaščio, nebūtų dainos. Ką tu tada dainuotum? Sėdėtum ir ašarotum. Be jokios dainelės, be jokio džiaugsmo. Be poezijos nebūtų nė ko deklamuoti ir iš viso gal net ir himno nebūtų. Ant poeto laikosi pasaulis.

Pasaulis laikosi ir ant prakalbinto. Juk jeigu ne prakalbų sakytojai, kas tada priklėtų pasaulį dideliu žygiu. Jeigu jau bopprakalbaujant koks ir užmigo salėje, tai nereikia nusiminti, jis yra auka, nes negirdi, kaip paties Dievo duotu žodžiu prakalbinto. Ant prakalbinto sugėdijimo laikosi pasaulis, kas tuo netiki, tas nėra buvęs geruose minėjimuose.

Be abejo, kas nežino, kad ant meno laikosi pasaulis. Juk jeigu nebūtų dailininkų, iš kur žmogus žinotų, kad jis kitoks, negu foto aparatai nufotografuoja. Fotografai tačiau galvoja, kad jų darbą laikosi pasaulis, nes jei neikas nefotografuotų, tai ir šio pasaulio nė ženklo neliktų. Nebūtų nė ko prisiminti.

Pasaulis laikosi ir visuomeninė veikla. Vlikas mano, kad ant jo stovi pasaulis, Alta, kad ant jos, o LB mano, kad ant jos, gi kitos organizacijos mano, kad pasaulis laikosi tik kaip tik ant ju. Ir, žinoma, kas sakyta, kad tai netiesa, tas būtų tu visų organizacijų šmeižikas.

Pasaulis laikosi ant muzikos, jeigu nebūtų kompozitorių, būtų amžinas žemėje liūdnumas ir ašarų pakalnė. Pasaulis laikosi ant solistų, nes kas šioje žemėje be dainos, tik vienas verksmas.

Žinoma, pasaulis laikosi daktarais, nes be daktarų pasaulis greičiau pasibaigtų, bet graboriai mano, kad pasaulis laikosi ant graboriaus koplyčios, nes jei nebūtų graborių, tai kur tada pasidėtų žmonės, nebūtų vietos šioje žemėje gyventi.

Kaip matome, pasaulis kiekvienam laikosi ant jo darbu, taigi, jei kas manytų kitaip, tas būtų viso pasaulio priešin.

Pasaulis laikosi mokytojais, kepejais ir virėjais, radijo valandėm, žurnalistais, šakių, Tau-ragės ir kitais klubais, arbatalem, baliais ir visais kitais dalykais.

Taigi, pradėdami Naujus Metus, tai atminkime. Jeigu manai, kad laikosi pasaulis tik ant tau artimų dalykų, tai neklysti, nes kitas taip pat neklysta, manydamas, kad tik jis yra pasaulio gelbėtojas.

Pasaulis laikosi arbata, kava, alumi, skaičiumi, pienu, paren-gimais ir pagerbimais, prakalbom ir apsirasinėjimais, kritika, krikščionimis demokratais, socialistais, liaudininkais, frontininkais ir visuo tuo, kuo tu pats esi. Be tavęs pasaulis būtų tikra mizerija. Taigi, visi žemėje yra svarbiausi ir todėl visiems ilgiausiu metų.

SPAUDOS APŽIŪRĖJIMAS

— Link ma kelionė. „Mūsų Vytėje“ brolis iš Vokietijos rašo apie Jaunimo kongreso stovyklą: „Pirmiausia man atrodė, kad stovykloje, kaip ir visam kongrese, buvo labai perdėtas registravimas! Išregistruoti, išregistruoti. Registravo norinti alaus atsiger-ti, registravo autobusų važiuoti ir t. t. Labai perdėtas biurokratizmas. Pav. mažiau kaip viena mergaitė, kuri norėjo išvykti prieš užsibaigiant stovyklai, buvo išregistruota, o po to išregistruota iš redakcijos ir atgal, o išregistruoti reikėjo palapinėje prie redakcijos“.

— Godūs paršeliai. „Valstiečių Laikraštys“ kochozininkas rašo:

— Ak, tie mūsų paršai! — pasidvyjo Klaipėdos rajono „Svy-turio“ kolūkio fermos vedėjas J. Brazdeikis. — Aštuoniese per penkias dienas pusę tonos pieno išgėrė.

Vyriausioji kolūkio zootechnikė H. Gibšienė nenugirdo šios replikos, o gal tik parodė nenu-girdusi.

Taip ir liko žiniaraščiuose juo-

KRITIKA IR PYRAGAI

„Jeigu vyrai kritikai rankovę atsisaitoję iš visos jėgos pliekia autorėms moterims į ausį, ant jų veikalų drėbė riebus neiginis, „tai tau, moterėle, ir pyragai“, tai verčiau tokie kritikai patys keptų pyragą, virtų ir skalbtų, o moterims leistų sėdėti prie rašomo stalo, kurti, taisyti, ir mąstyti, tai jos toli pralenktų ir tokius kritikus“.

Emilija Čekienė

„Manyčiau, jeigu žmogus ruošia paveikslų parodą, tikriausiai, jis yra dailininkas, o ne kurpius“.

B. Pūkelevičiūtė

du ant balto užrašyta: „Kovo 25 dieną užpajamuoti aštuoni paršeliai sunaudojo 465 kilogramus nenugriebto pieno“ (per penkias dienas — ligi balandžio 1 dienos).

Dabar, baigiantis metams, ūkio vadovai ėmė kilnoti popierius.

— Kas per gyvuliai, — neiš-kentė vienas iš zootechniku, — nors milžinai būtų užaugę.

— Po vienuolika kilogramų „ant galvos“ per dieną, — nusi-stebėjo kitas.

Godūs pasirodė ne tik tie penki paršeliai. Šiame kolūkyje kiekvienas naujagimis išgėrė po 39 kilo-gramus nenugriebto pieno (vietoj pagal normą numatytų 20 kilo-gramų“).

KAS YRA BOSAS

Berniukas atidaro duris parda-vėju, kuris klausia:

Prašau pakviesti namų galvą.

Po kiek laiko sugrįžta berniukas ir sako:

— Prašau palaukti, tėvai aiški-nasi, kuris yra bosas.

Sovietų Rusijos komunistų partijos intelektualas kviečia lietuvius į kultūrinį bendradarbiavimą.

SENBERNIO GUNDYMAS

— Kiti gyvena su blogom žmonom, tad kodėl tu neišgyven-si su savo gerąja?

— Nebijok, kad dėl žmonos turėsi mesti gėręs ir rūkęs. viskas tau pačiam į sveikatą.

— Jeigu tu manai, kad dviem bus sunkiau gyventi, negu vie-nam, tai imk tokią žmoną, kurią visi dažnai kviečių į svečius.

— Tu svajoji kur nors suvai-dinti pagrindinę rolę? Tada — iš-kelk vestuvs!

— Tu trokšti pažinti save, bet pažinsi tik tada, kai pagyvensi su žmona.

A.B.C.

LAIKAS IR METAI

Kad laikas tikrai greit bėga, rodo Dalia Kučėnienė, 1972 m. spalio mėnesio žurnale „Laiskai Lietuviams“ rašydama apie Vyt. Alanto knygą „Amžinasis lietu-vis“.

„Prieš vienuolika metų, 1951, parašė ir išėjo savo pirmąjį ro-maną Pragarą prošvaistės. Ant-rasis autoriaus romanas Amžina-sis Lietuvis, 1972, neseniai pasie-kė skaitytojus“.

Taigi, laikas taip greit bėgo, kad dešimt metų kaip nebūta.

ENGLAMŲ VYRŲ KLUBAS

Vyrų, kuriuos engia jų žmonos, klubas egzistuoja jau 70 metų. Nors tūkstančiai vyrų gyvena, kaip sakoma, po žmonos batų, tačiau klubas turi tik 40 narių. 1967 m. pavasarį Anglijos mieste Jorkšire įvyko eilinis klubo narių suvažiavimas, kuriame dalyvavo 20 vyrų. Kiti atsiuntė suvažiavi-mo prezidiumui telegramas: „Ne-galėjau atvykti, žmona neišlei-džia“.

TREČIOJI DALIS

„Po to sekė vaisės — vakarie-nė. Ir čia moterys pasirodė visoj aukštumoj — su žiasies kepsniais. Svečiai, atidžiai išklause paskai-tos ir gero koncerto, skyrė visa dėmesį trečiajai daliai“.

J. Matulionis,
T.Z. 1972.XII.14

IVYKIAI IR LAIKAS

Reportaže iš Australijos lietu-vių veiklos rašoma: „Žuvę ir te-bežūstantieji lietuviai kariai pa-gerbti susikaupti minute. V. Koženiauskiene prajuokino pub-liką humoreskomis.“

Tai visai kaip Pivošos teleg-ramoje: „Brolyti, skubiai parva-žiuk — kiaušė skerdėm, o taip pat ir tėvas prie mirties“.

VI. B-ka

KAM REIKALINGAS

„Chicagoje Angarietį garbi-nantis Jokubka pranašauja ilgą amžių Vilniuje pastatytam Anga-riečio paminklui, bet ir jis nepa-sako, kuriems galams lietuviams reikalingas rusų nuteistas ir su-šaudytas komunistas“.

„Naujienos“

„Grįžus namo, kaip paprastai, rūpi pasakoti, girtis. Girtis ne vie-nam, kitam, o tūkstančiam — per laikraščius, radiją, televiziją.“

„Kodėl girtis? O gi todėl, kad esu dailininkas ir ruošiu parodas. Pasigyrus, pašnekėjus, žmonės su-žino ir ateina į parodą manęs ir paveikslų pamatyti.“

Dail. L. Urbonas

ITARTINI PAVADINIMAI

Ateities leidykla išleidžia Jur-gio Jankaus novelių rinkinį „Už-kandis“.

Tai dar vienas iš tokių mįsli-nų knygų pavadinimų.

Kai Ant. Skėma išleido „Nuo-dėguliai ir kibirkštys“, kai kas manė, kad tai užnagiagam va-dovėlis.

Kai Al. Baronas išleido knygą „Išdžiūvusi lanka“, tai kiti pa-galvojo, kad žemės ūkio vadovė-lis.

Gi dabar kai J. Jankus išleis „Užkandį“, ko gero, kai kas pa-manys, kad tai virimo knyga.

Kas kokias pėdas gyvenime palieka

MOTERIS FARMERIŲ KALENDORIŲ

Torontišio dienraščio „The Globe and Mail“ skiltininkas Bruce West apie begalinę mote-rų org-jos „Women's Lib.“ jėgą ir kanadišką ūkininkų organą „Farmer's Almanac“ šitaip rašo:

Girdi, jis nesąs tikras, bet gal-vojęs, kad fermerių almanachas kapituliavęs prieš milžiniškas Women's Lib jėgas. Tas spaudos organas, belankas savo skaityto-jus 156 metus, niekad taip nera-šęs, kaip dabar parašė. Esą tas 1973 m. almanache parašymas vyrams jau tikrai nebesąs prie širdies.

Ligi šiol, girdi, tas fermerių or-ganas savo viršelį vis puošdavęs tikrai kokiū nors gražiu—sena-madišku (old-fashioned) vaiz-dėiu, parodančiu kokį nors miš-ko žavingą kampelį, čiuožėjus ant kūdros ledo, ūkininkus, be-taisančius tvoras, ariančius lauką ir t. t.

Bet kaip gi dabar Bruce West nušėbo pamatęs, 1973 m. Alma-nac'o naujausį numerį su... kraš-tutiniu nusistačiusios moters pa-veikslu, pozuojančia ties Women Lib plakatu. Nėgana to paveik-slo, Almanachas esąs ir rašiny-s apie moteris ir apie jų beveik de-šimteriopą pranašumą, lyginant su vyrais. Straipsnyje įrodinėja-ma, kad nuo Adomo laikų iki mūsų šimto senelių (Grandpa) —

AMŽINA GIMINYSTĖ

Neseniai Vyt. Alantas išleido knygą „Amžinasis lietuvis“.

Taigi nebus diskriminacijos, nes poetas Bern. Brazdžionis jau seniai parašė knygą „Amžinas žydas“.

PASISEKIMO LAIDAS

„Rochesteryje dainavo iš Chi-cagos atvykę Nerija Linkevičiūtė — sopranas, Bernardas Prapu-lenis — baritonas, Vytautas Na-kas — bosas“.

„Daug rimtumo ir grožio kon-certui suteikė dainininkų laikyse-na ir išorinė išvaizda“.

„Dirva“

„Baisiau už žemės drėbėjimą plinta marksizmo idėjos.“

„Vilnis“, 1973. I. 4, 1 psl.

— Garbingas žmogus niekada netaps šunimi, kad tik gautų kaulą.

M. L. Forman

Gyvo genijaus kančios

Iškeltam be krašto ir be galo, Nusibodo vienšiam tupėti. Šoktų jis dabar nuo pjedestalo, Jeigu nebijotų sutrupėti.

Pr. Rasčius

PRAEJUSIŲ METŲ NUOTYKIAI

Praėjusiais metais netekom Al-seikos, nes jį nupirko Brežne-vo kapeikos.

— Lazdos ar kūjo smūgiais kupros neištaisysim.

A. Tamulynas

— Jūsų gyvenimo džiaugsmas priklauso nuo jūsų minčių.

Aurelius

— Kad išmokytum kita pri-kast liežuvį, reikia, kad pirma pats mokėtum tylėti.

Seneka

— Optimistas yra toks vyras, kuris skuba namo, manydamas, kad žmona jo laukia.

— Nesvarbu kaip žmogus ne-turi laiko, bet visuomet jis su-stos pakalbėti ir paaikškinti kaip jis neturi laiko.

ORO REIKSMĖ

Be oro — tuoj pat žmogus žioteltų ir negyvas“.

A. Tamulynas

SPYGLININKAI GUODŽIASI

— Spyglininkas nuo Toleikos rašo. „Drauge“ skelbime skaito-me, kad „Cicero Lietuvių Me-džiotojų—Žuautojų klubas ren-gia Naujųjų Metų sutikimą gruodžio 31 d. Svečiai bus vaišinami naminių ir laukinių žvėrių mėsos patiekalais.“

„Siūlyčiau klubo svečiams im-tis visų saugumo priemonių, nes pikčiausi naminiai žvėrys yra ka-tinas ir šuo“.

Kai du barai, tai laimi tas, kuris pabėga šalin.

NEKENKSMINGA KRONIKA

— Saugus gėrėjas. Ispanijoje Jokim Nubiola, 46 m., atnešė į policiją ir atidavė savo du pisto-letus, kadangi jis noris ramiai gerti, nes vaikai sakė, jei jis ne-nustotų gerti, jie paskų poli-cijai, kad šis turi ginklų.

— Kvailumo vaistai. V. Vokie-tijos policija areštavo Ulrichą Šimnicą, kuris ilgai uždarbiavo, pardavinėdamas lengvatikiams piliulės gydytis nuo kvailumo.

Bet Šimnico advokatas pradė-jo įrodinėti, kad nėra jokio pa-grindimo suimtamaj bausti, nes nė vienas piliulės pirkusiųjų nesi-skundė, kad jos neveikia.

— Šuo ir žmogus. Sam Davis, gyvenęs Memphis mieste, Tenn., nutarė išbandyti, kaip elgtųsi jo žuvis, jeigu jis būtų sužeistas. Nuduodamas sužeistą, jis parvir-to gatvėje ir ėmė šaukti. Atbėgo jo du šunys, ėmė urgzi ir rodė dantis visiems, kurie tik bandė prie „sužeisto“ šėimininko artin-tis. Vienas pravažiuojantis vyras, pamatęs urzgiančius šunis prie sukritusio žmogaus, sustojo, iš automobilio išsiėmė revolverį ir šovė. Šuniui nepataikė, bet tikrai sužeidė Sam Davis, peršauda-mas jo koją.

Ką — lauke akėčios liko? „Stok!“ — Anupras stabdo Mi-ką.

Miką šaukia; „Nesirūpink.“

Tos akėčios — tai kolūkio. „Valstiečių Laikraštis“